

موسسه عصر بیان معنوی - ناشر آثار استاد پناهیان

تلفن تماس: 021,77650577

پیامک موسسه: 10001313

پست الکترونیکی: [bayan.manavi@gmail.com](mailto: bayan.manavi@gmail.com)

[Sales@BayanCenter.ir](mailto: Sales@BayanCenter.ir)

پایگاه اطلاع رسانی بیان معنوی: www.BayanManavi.ir

فروشگاه اینترنتی موسسه بیان معنوی: www.BayanCenter.ir

مرکز پخش و ارسال محصولات به سراسر کشور: 021,77650576

تمام حقوق برای موسسه عصر بیان معنوی محفوظ است.

موضوع: رابطه عبد و مولا

موضوع: رابطه عبد و مولا

عبد و مولا

رابطه عبد و مولا

(تهران - دانشگاه تهران - فاطمیه اول - 89 - 3 جلسه)

معرفی بحث

رابطه انسان با خداوند متعال یک رابطه دوطرفه است، خیلی‌ها خداوند را موجود بی‌تحرک و کاملاً منفعل می‌دانند، در حالی که خداوند متعال خیلی فعال‌تر از آدم‌هایی هستند که در اطراف ما هستند.

خدا فعال ما یشاء است، منفعل نیست... آثار توجه به فعال بودن خداوند چیست؟... خداپرستی اومانیستی چیست و محصول چه چیزی است؟... برای ارتباط با خدا نیاز به اذن او هست، نسبت به این اذن خدا تواضع داشته باشیم. خداست که ما را برای بندگی انتخاب کرده است. و این مغایر با آزادی ما نیست. انواع اذن خدا چیست؟

رابطه ما با خداوند متعال یک رابطه مطلق و آزاد نیست؛ رابطه عبد و مولاست. اگر کسی می‌خواهد از هر حیث آزادانه با خدا ارتباط برقرار کند، مفهوم خدا و خودش را درک نکرده است. خداوند متعال ربّ ماست و ما نیاز به ارتباط با ربّ‌العالمین داریم. ویژگی نیاز به پرستش چیست؟ و چگونه می‌توان این نیاز را بیدار کرد؟... ثمره تواضع به مقام ربوبی چیست؟...

فهرست

جلسه 1

توجه به فعال بودن خداوند

- رابطه دوطرفه انسان و خدا
 - خداوند فعال تر از همه مخلوقات
- لزوم اذن و توفیق الهی در عبادات
- آثار توجه به فعال بودن خداوند
- خداپرستی اومانستی؛ محصول خودمحوری در ارتباط با خدا
- اهمیت درک ماهیت بندگی پیش از تفکر و انتخاب
- اذن الهی به ما برای بندگی
- نوع ارتباط با خدا بسته به اذن اوست
- خضوع در عبادت بدعت گزار
- اذن خدا، ثابت یا سیال
- خانه‌هایی که خداوند اذن رفع آنها را داده است
 - تفاوت حمد و تسبیح
- رفعت در خانه فاطمه (س)
- تسبیح، از بین برنده علاقه‌های بد روح
- روضه حضرت زهرا (س)

جلسه 2

زنده کردن نیاز به پرستش در وجودمان

- خداوند، فعال در ارتباط با ما
- رابطه ما با خدا، رابطه عبد و مولا
 - نیاز ما به ارتباط با ربّ العالمین
- ویژگی نیاز به پرستش
- زنده کردن نیاز به پرستش
 - قرآن خواندن
 - اطاعت کردن
 - مرور آیات بهشت و جهنم
 - کنترل احساس‌های دیگر
- اذن خدا به پرستش
- رفتن به در خانه اهل بیت (ع)، ثمره تواضع به مقام ربوبی
 - توجه به آیه نور
- نور خداوند در خانه‌ای خاکی
- روحیه ابلیسی آدرس خاکی را قبول نمی‌کند
- توصیف اهالی خانه فاطمه زهرا (س)
- افتخار عالم به وجود انسان
- فاطمه زهرا (س) صاحب اعظم مصائب
- غربت ولی خدا، بزرگ‌ترین مصیبت فاطمه (س)

جلسه 3

آدرس خدا برای ارتباط با خودش

- خانه‌هایی که محل نور خدا هستند
- آدرس خاکی برای محل نور
- مشکل منافقین با اولیای خدا
- طلوع نور وجود زهرای مرضیه (س)
- رمز، توضیح اجمالی خدا درباره خانه نور
- ایمان به نور اولیای خدا، یکی از وجوه ایمان به غیب
- استشمام بوی بهشت از فاطمه زهرا (س)

کشف رابطه با خدا

(تهران - مسجد دانشگاه امیر کبیر - اعتکاف 1390/3/26 - 1 جلسه)

معرفی بحث

ما باید تصور روشنی از مفهوم عبادت داشته باشیم. مفهوم عبادت در نزد ما باید مفهومی واقعی، لذت بخش؛ زیبا و دوست داشتنی باشد و معنایی که از عبادت تصور می‌کنیم باید ما را به عبادت تحریک کند. در این بیان عبادت عام مدنظر نیست که شامل هر اطاعتی باشد، بلکه عبادتی مدنظر است که در زمان یا مکان خاص و همراه با رفتار و آئین خاصی انجام می‌شود که متضمن اعتقادات فرد هم هست و حتی می‌تواند با یک کار خوب دیگر هم مغایر باشد. فلسفه عبادت، عدم نسیان نیست، چرا که راههای دیگری هم برای نسیان وجود دارد، اما فلسفه عبادت، کشف رابطه با خدا است، و خوبی و خوب شدن، یکی از نتایج رابطه با خداست. رابطه‌ها در زندگی انسان زیاد هستند ولی در عبادت، انسان با خالق رابطه‌ها، رابطه برقرار می‌کند، که البته آثاری هم دارد.

فهرست

«اثر عبادت برای کشف رابطه انسان با خدا»

• ویژگی‌های مفهوم عبادت

- غیرخیالی و واقعی بودن؛
- لذت بخش بودن،

- زیبایی
- محبوبیت
- معنای خاص عبادت؛ عملیاتی خاص، در زمانی خاص، همراه با بیان اعتقاد است
- فلسفه رابطه با خدا
 - تعریف وجود و ماهیت انسان در رابطه با خدا
 - تغذیه شدن و تأمین شدن از رابطه با خدا
 - بندگی؛ تنها هویت انسان
- کشف رابطه با خدا؛ نیازمند عبادت است
- خوب بودن؛ مقدمه‌ای برای کشف رابطه با خدا
- اولیاء خدا را از روی خوب بودنشان بطور کامل نمی‌توان شناخت
- قطع رابطه با دیگران برای کشف رابطه با خدا
- آثار رابطه با خدا در عبادت‌های خوبان

تقرب به خدای متعال

(تهران، مسجد امام خمینی (ره)، ایام البیض 88، 1 جلسه)

معرفی بحث

تقرب به خداوند متعال یک آثاری در روح انسان ایجاد می‌کند که این آثار موجب می‌شود بقیه رفتارها و بقیه زندگی انسان تحت تأثیر قرار بگیرد و عوض بشود.

خیلی‌ها از میان همه این آثار دنبال برخی از آثار لذت‌بخش می‌گردند. منتها اثر گرفتن از یک عبادت با اثر گرفتن از هر عمل دیگری فرق دارد؛ به میزان توجه انسان برای اثرگیری و میزان همت انسان برای اثر گرفتن بستگی دارد. یکی از آثار تقرب به خدا زیاد شدن عقل است. شاخصه‌های زیاد شدن عقل چیست؟ زیاد شدن عقل چه آثاری در زندگی ما خواهد داشت؟ چه تغییراتی در زندگی ما رخ خواهد داد؟ مشکل ما در مسیر تقرب به خدا کجاست؟ دانسته‌ها و آگاهی‌ها یا عمل به دانسته‌ها؟ و بالاخره راه افزایش عقل چیست؟ و گناه چگونه عقل را زائل می‌کند؟ ...

فهرست

- تأثیر تقرب به خدا در روح انسان
- میزان توجه انسان برای اثرگیری
- بهره‌برداری درست از آثار معنوی عبادات
- مهم‌ترین تلاش ما برای رسیدن به نتیجه عبادت
- زیاد شدن عقل، یکی از آثار تقرب به خدا

● شاخص‌های فزونی عقل

- کوچک دیدن دنیا
- نزدیک دیدن مرگ
- از بین رفتن حسادت
- اصل دیدن آخرت

● آثار عقل

- حال خوش
- دردمندی
- لذت بردن از عالم
- نزدیکی به امام زمان (عج)
- آرام در ارتباط با دنیا

● عمل نکردن، مشکل اصلی ما

- بی‌اعتنایی نکردن به کمترین آگاهی‌ها
- کشف باطن عالم

● گناه؛ نابودکننده عقل

- دشمنی عقل و هوای نفس

سلطنت پروردگار

(تهران - دانشگاه امیرکبیر - ایام البیض 88 - 1 جلسه)

معرفی بحث

انسان موجود فوق العاده پیچیده‌ای است، اعماق روح انسان به این سادگی قابل شناسایی نیستند. ما موجود پیچیده و تودرتویی هستیم. دین هم که برنامه ماست، پیچیدگی دارد. حیات ما هم یک پیچیدگی دارد. در میان این سه پیچیدگی به عهده ما برخی از وظایف گذاشته شده؛ لحظات و فرصتهایی به ما داده شده تا بتوانیم تا آنجایی که می‌توانیم، رویش تأثیر بگذریم.

خدا تسلطش در حیات ما خیلی زیاد است. حیات ما یک پیچیدگی‌هایی دارد و ما نسبت به این پیچیدگی‌ها جهل داریم. این جهل بسیار زیباست. این جهل یعنی آغاز یک بی‌نهایتی که در افق پیش روی ماست و برای حیات انسان لازم است. و الا انسان فرقی با حیوان نخواهد داشت.

این جهل زیبایی‌اش به این است که افق بی‌نهایت را برای انسان باز می‌کند، پشت این پرده غیب، نمی‌دانم، بی‌کران بی‌کران حقایق وجود دارد.

این جهل آثاری دارد؛ یک اثرش این است که آدم را متواضع می‌کند. ...

اثر دیگرش خوف به خدا پیدا کردن است؛ ترس از کسی که اراده کرده زندگی انسان را بر اساس لیاقت‌هایش سامان بدهد. خوف از خدا بهترین محصول اعتکاف است و اصلاح‌کننده مؤمن.

یک کم تنهایی‌های خودمان را ببینیم، بخشی از بی‌اختیاری خودمان را ببینیم،

تا خوف برمان دارد. عشق هم نتیجه همین خوف است.

فهرست

- انسان، موجودی پیچیده با لایه‌های پنهان و پنهان
 - کشف اعماق وجود خود، یکی از اسرار عبادت
 - آزادی انسان در پرتو شناخت عمیق خود
 - پیچیده بودن انسان، مانع قضاوت درباره او
- پیچیدگی دین به خاطر پیچیده بودن انسان
 - عدم درک پیچیدگی‌های دین
 - مطالعه پیچیدگی‌های دین با مطالعه خوب
- حیات هم پیچیدگی دارد
- فرصت برای تأثیرگذاری بر خود در میان این سه پیچیدگی
- تسلط و تأثیر خداوند در حیات انسان
- تکالیف ثابت و سیال برای انسان
 - تکالیف سیال آدم‌ها با هم فرق می‌کند
- زیبایی جهل انسان نسبت به خود و عالم
 - زیبایی این جهل، ترسیم افق بی‌نهایت برای انسان
- آثار این جهل
 - تواضع
 - § اهمیت خدا به فهم
 - § تواضع اثر اعتکاف
 - § علم متکبر زاینده نیست

○ خوف خدا

§ ماهیت سجده، ذلت در مقابل خدا

§ ترس از کسی که اراده کرده زندگی انسان را بر اساس

لیاقت‌هایش سامان بدهد

○ ترس از عاقبت به‌خیری

§ ترس علی بن ابیطالب از عاقبت به‌خیری

§ خوف از خدا بهترین محصول اعتکاف

○ خوف اصلاح‌کننده مؤمن

§ عشق ثمره خوف

○ عاقبت کسی که در راه ولی خدا انفاق نکند

عظمت بارگاه ربوبی

(قم، هیئت محبین اهل بیت (ع)، ماه رمضان، 5 جلسه)

معرفی بحث

در فرهنگ رفتاری و بینشی محبان و شیعیان اهل بیت نقیصه‌ای مشاهده می‌شود که در اصل آموزه‌های اهل بیت چنین نقیصه‌ای وجود ندارد و اگر آن نقیصه را رفع نماییم و مطابق سیره و آموزه‌های اهل بیت رفتار و بینش خود را تنظیم نماییم رشد چشمگیری در دینداری و جذب دیگران به سوی مکتب اهل بیت (ع) صورت می‌گیرد، ما شیعیان به علت تأکید بر محبت از یک نکته بسیار مهم غفلت داریم و آن عظمت و کبریایی خداوند است توجه به عظمت خداوند و رعایت ادب و حرمت یک اصل بسیار ضروری و مؤثر در دینداری و رفتار دینی است، در میان معصومین امیرالمؤمنین علی (ع) جایگاه ویژه‌ای دارد و به صورت خاص دارای عظمت و علو است و به تعبیری عظمت امیرالمؤمنین (ع) جلوه عظمت خداوند است. چه ارتباطی میان علو امیرالمؤمنین (ع) و عظمت و کبریایی خدا وجود دارد و برای این که عظمت خداوند در دل و جان ما مستقر شود از چه راه‌هایی می‌توان بهره برد؟ در این پنج جلسه استاد پناهیان به این پرسش‌های مهم پاسخ می‌دهند.

فهرست

جلسه 1

درک عظمت ربوبی از طریق جلوه‌های عظمت خداوند

- بارگاه ربوبی با عظمت تر از بارگاه پادشاهان
- برخی از امور توجه بخش به عظمت ربوبی
 - 1. نماز، مسجد و آداب ویژه آنها
 - 2. حج و آیین‌های آن
- جلوه‌های عظمت خداوند
 - آشکار شدن پادشاهی خداوند در قیامت
 - پدیده‌های عالم
 - شب‌های قدر
 - حضرت علی (ع) تجلی علو خداوند
- روزه (دلشکستگی در شب‌های قدر با عزای علی (ع))

جلسه 2

درک عظمت امیرالمؤمنین و اهمیت حب علی (ع)

- مروری بر جلسه قبل
- عظمت امیرالمؤمنین (ع)
- شاخص بودن حب علی (ع) و درک عظمت او
 - 1. حب علی ملاک نداشتن تکبر
 - 2. مبحث علی راه تزکیه نفس
 - 3. حب علی معیار شناخت منافقین
 - 4. علی محک صداقت تواضع برای خداوند
- علی، آیه الله الکبری
- روضه

جلسه 3

راه‌هایی برای درک عظمت خداوند

- مهم‌ترین صفت خداوند: عظمت و کبریایی
 - لزوم توجه بیشتر شیعیان به عظمت خداوند
 - چند پیشنهاد برای درک عظمت خداوند
 - 1. ترک معصیت از ترس خدا و عظمت او
 - 2. استغفار
 - 3. محبت علی ابن ابی طالب
- § عظمت امیرالمؤمنین
- § درک عظمت امیرالمؤمنین (ع) لازمه درک عظمت خداوند
- روزه (علی ع در بستر شهادت)

جلسه 4

عظمت، ویژگی بارز امیرالمؤمنین

- علو و عظمت، مهم‌ترین ویژگی علی (ع)
- تنفر متکبران از علی (ع)
- تهذیب و ایمان، راه درک عظمت علی (ع)
- عظمت امیرالمؤمنین در سیره علامه مجلسی
- مهربانی علی (ع) در عین عظمت

جلسه 5

راه‌هایی برای درک عظمت خداوند

- سفارش پیامبرص به ابوذر درباره لزوم درک عظمت خداوند
- برخی راه‌های درک عظمت خداوند
 - 1. دعا و التماس به درگاه خداوند برای درک عظمتش
 - 2. درک عظمت آخرت و حقیر دانستن دنیا
 - 3. تعظیم خدا باتواضع برای محمد و آل محمد (ع)
- کبر مخصوص خداست
 - همه صفات خدا جز تکبر قابل حصول است
 - تکبر، مهلک‌ترین بیماری‌هاست
- روزه شام غریبان علی (ع)

عبودیت و هدف زندگی

(تهران، دانشگاه صنعتی شریف، فاطمیه دوم، 3 جلسه)

معرفی بحث

با توجه به آیه ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون، غایت و هدف زندگی رسیدن به عبودیت است. عبودیت مفهومی است که باید به صورت یک غایت به آن نگاه شود، غایتی برای همه اجزاء زندگی. تمام اجزاء زندگی را باید در ارتباط با عبودیت دید. مثلاً هنگام ازدواج باید رابطه و نسبت ازدواج را با عبودیت سنجید و توجه داشت که ازدواج تأمین کننده بخشی از عبودیت است. یا کسی که به دنبال تحصیل علم می‌رود و زجر و سختی درس خواندن را قبول می‌کند، در واقع پذیرفته است که نظام تکوینی خدا مقررات و شرایطی دارد و اگر نظم و قواعد نظام طبیعت را درک کند، رابطه خودش را با خدا بهتر درک می‌کند.

اما عبودیت معنای بسیار عمیق و اصیلی دارد که نباید آن را تقلیل داد. تبیین ابعاد معنای عبودیت و پرهیز از واژگان دیگر، بحثی است که در ادامه مورد توجه استاد قرار گرفته و عبارتهایی مانند «خوب بودن»، «احترام و رعایت ارزش‌ها» و «فرهنگ» مورد نقد قرار می‌گیرند. اینکه معنای متبادر از عبد چیست و چگونه می‌توان عبودیت را به تمام اجزاء زندگی سرایت داد، دو مطلب مهم دیگری است که در ادامه به تفصیل پاسخ داده می‌شوند.

فهرست

جلسه 1

عبد شدن؛ غایت زندگی

- غایت و هدف زندگی، رسیدن به عبودیت است
- جایگاه عبودیت در زندگی ما چگونه است؟
- باید نسبت ما به همه چیز را عبودیت تعیین کند
- مفید بودن برای جامعه؛ هدفی حداقلی و پایین
- خوب بودن، هدف نهایی حیات نیست
- عبودیت؛ مهمترین غایت در زندگی انسان
- ضرورت بازتعریف حداکثری از مفهوم عبودیت
- نتایج تنظیم عبودیت به عنوان هدف زندگی
 - برخورداری از صفای باطن
 - به دست آوردن انگیزه و کشش

جلسه 2

مفهوم عبد شدن و عبودیت

- عبودیت به معنای معتقد بودن نیست
- عبودیت به معنای با اخلاق بودن نیست
- عبودیت به معنای رعایت ارزش‌ها نیست
- رعایت ارزش‌ها؛ مفهومی بسیار نازل و کم ارزش
- اصل و حقیقت حیات؛ ربط محض داشتن به پروردگار است
- عبودیت؛ درک و فهمیدن اینکه وجود ما عین ربط به خدا است
- رابطه ما با خدا فقط رابطه عبد و مولی است؛ نه هیچ رابطه دیگری
- وظیفه اصلی ما؛ تقویت این رابطه با خدا
- چگونه می‌توان برای تمام اعمال نیت عبادت داشت؟
- ما فقط برای عبودیت زنده‌ایم

جلسه 3

مفهوم عبد شدن و عبودیت

- عبودیت را در گوشه‌ای قرار ندهیم، بلکه اصل و متن زندگی عبودیت است
- عبودیت و دین را در سطح فرهنگ کشور، کاهش ندهیم
- فقط هنگام عبادت است که به مسأله اصلی پرداخته‌ایم
- کارهای دنیا وقتی معنی دارند که از سر عبودیت و اطاعت دستور خدا باشد
- ایجاد انگیزه الهی برای پرداختن به امور دنیوی
- با داشتن انگیزه اطاعت از خدا؛ دلدادگی به دنیا هم ایجاد نمی‌شود
- رفتن به بهشت و نرفتن به جهنم هدف خلقت نیست
- ترسیم جایگاه و فلسفه بهشت و جهنم
- رابطه با خدا؛ اولین صفتی که از عبد به ذهن می‌رسد

شکوه امر خدا

(مسجد دانشگاه تهران - میلاد حضرت علی (ع) - سال 86 - 1

جلسه)

معرفی بحث

چرا قیمت واجبات از مستحبات بیشتر است؟ چون در مستحبات، هنوز انانیت و منیت وجود دارد، اما واجبات، انانیت آدم را فرو می‌ریزد. در مستحبات می‌گویی: «من» دوست داشتم انجام بدهم، اما در واجبات می‌گویی: دستور بود، مجبور بودم انجام دهم. به همین دلیل رشدی که انسان با انجام امر واجب می‌کند، به مراتب بیشتر از رشدی است که انسان با امر مستحب می‌کند... آن جایی که خدا امر کرده، برای این است که تو را به کمال برساند، برای اینکه نباشی، تمرینی بکنی در نبودن خودت،... و آن جایی که امر نکرده است، فرصت داده تو جستجو کنی و «امر» پیدا کنی، تا این «من» را در وجود خودت نابود کنی...

آن وقت اگر شما خواستی با مستحبات هم رشد کنی و بالا بروی، باید چه کار کنی؟ باید بگویی خدایا من این کار مستحب را انجام می‌دهم نه به عشق اینکه من دوست داشتم انجام بدهم، بلکه به عشق اینکه گوشه چشمی فرموده‌ای، اشارتی فرموده‌ای، اذنی داده‌ای...

اگر مستحبات را به این دلیل انجام بدهی که «من» دوست داشتم انجام بدهم، می‌شود مستحبات خودپرستانه. اما اگر به این عشق انجام بدهی که چون

خدا یک ذره اذن داده است، این می‌شود مستحبات خداپرستانه... ولی خدا وقتی امر می‌کند... و وقتی امر نمی‌کند، منتظر است شما بروید و امر او را تمنا کنید...

فهرست

- جستجوی امر خدا
- اعتکاف، جستجوی امر واجب
- دینداری براساس انانیت و لزوم مبارزه با آن
- معنای ارتباط عاشقانه با خدا
- زیبایی امر الهی و رابطه عبد و مولا
- امر الهی، ظرف رابطه عاشقانه عبد و مولا
- جستجوی امر ولی خدا برای مبارزه با انانیت
- اتهام به ولی خدا هنگام امر و نهی
- طلب امر ولی، علامت دوست داشتن بدون انانیت
- امام، به اندازه خودخواهی‌ات در محبت به او، دلت را می‌زند
- اجرای امر، راه مبارزه با خودخواهی
- محبت خالص به ولی خدا، و راه کسب آن

عبودیت

(هیئت محبین اهل بیت (ع) - ماه مبارک رمضان - سال 1379 - 21)

(جلسه)

معرفی بحث

عبودیت همان مفهوم بلندی که خلقت بدان خاطر اتفاق افتاد و هدف آفرینش جن و انس است و حال مائیم و قله‌ای به بلندی عبد شدن در مقابل مالک عالم، و برای پوشیدن لباس زیبای عبودیت بر قامت لقد کرمناى بنى آدم نیاز به درک و علم داریم تا خدای ناکرده بعد از گذراندن عمر و سرمایه خویش پشیمان به لقای حضرت حق نرویم.

سئوالات فراوانی در این راستا مطرح است که بسیاری از آنان را کارشناس محترم استاد پناهیان پاسخ خواهند داد که بعضی آن عبارتند از: چیستی ماهیت عبد و عبادت، عبودیت و آثار و لوازم و ضرورت آن، حقیقت عبودیت، فرهنگ عبودیت، اقسام عبادت، عبد و مالکیت، تکبر و عبادت، تکبر و ولایت، احساس عبد بودن، عبد بودن و خوب بودن، عبودیت در دنیای معاصر، منشاء عبودیت، تدبیر و عبد و

فهرست

جلسه 1

دنیا، زندان مؤمن!

- اعتراض به تکوین و تشریح
- اعتراض به تکوین و احساس به آن
- درک زندان بودن دنیا
- ما برای دنیا نیستیم!
- شکایت به خدا از زندانی شدن
- بلاها در زندان دنیا
- دعوی بر سر تشریح
- چیستی معنای عبادت
- خدا و خدایی اش
- خوبی خدا
- زندانیان غیرمعارض
- اسرار روزه رمضان
- درک مزه بندگی

جلسه 2

ملازمه خوبی با عبد بودن

- بار معنایی مفاهیم دینی
- خوبی و عبد بودن
- کمی عبد و زیادی خوبی
- دعا، مظهر عبادت
- عبادت و تکبر
- استکبار از عبادت

جلسه 3

ماهیت عبد و عبادت

- جای خود را دریابیم
- عدم استقلال انسان
- فرق عبادت و عبودیت
- تعریف عبادت
- علت عبادت
- درک عبد بودن
- ذکر ربّ نه ذکر خدا
- اسرار در عبادت
- ذلت و بندگی
- عبودیت معیار خوبی‌ها
- آثار عبودیت
 - فضائل اخلاقی
 - صفات نادیدنی
- آزادی عبد

جلسه 4

عملیات عبدپروری در دستورات خدا

- عبودیت و فقر ذاتی
- فقر عارضی و ذاتی
- دستورات خدا پرورش دهنده عبد
- خلاصه زهد
- عبادت با تفکر
- حقیقت بندگی
- عبادت ویژه، نماز
- حضور قلب در نماز
- عملیات بارآوری عبد

جلسه 5

حقیقت عبودیت

- تفاوت نگرش با آگاهی
- غرض خلقت عالم، عبد شدن
- عبادت هدف خلقت
- آداب بندگی
- خلوص و عبادت
- حقیقت عبودیت
- عبد دل بخواهی عمل نمی کند
- طریق رسیدن به خدا

جلسه 6

آثار عبودیت

- عبودیت جهت دهنده به زندگی
- جایگاه محوری عبد در دین
- احساس عبودیت
- عبد و احساس نوکری
- یافتن احساس عبودیت
- عبادت فعالیت یک عبد
- آرامش در عبودیت است
- وجود عبد خرج دیگری است
- عبد با خلق و خدا نمی جنگد
- مرگ، زندگی، نماز و عمل عبد برای خداست
- عمل عبد برای خدا صائب است
- در حکومت مهدوی عبودیت نهادینه می شود
- عبد خیانت نمی کند
- عبد در دنیا و آخرت عبد است

جلسه 7

فرهنگ عبودیت

- خوب بودن در اثر عبودیت
- فرهنگ عبودیت
- تکلیف محوری و حق محوری
- تلازم قانون پذیری و عبودیت
- دریافت خوب بودن از عبودیت
- تأدیب با نماز

جلسه 8

عبودیت، لذت و از خودگذشتگی عبد

- بد بار آمدن و بد عمل کردن
- لذت در تنهایی
- پایان تنهایی عبد با خداست
- فرهنگ زندگی عابدانه
- عبودیت، لذت، جمعیت
- عبادت راه لبخند یار
- لذت از راه لبخند خدا
- گریه، غم و خنده عبد برای خلق خدا

جلسه 9

لذت عبادت و اقسام آن

- اوصاف بنده
- لذت عبد در لذت دیگران
- لذت عابدانه
- آثار برای خود نبودن
- تفاوت عجب و خوشحالی از عبادت
- عبودیت ثمر دهنده است
- هواپرستی ابزار شیطان
- اخلاق عبید
- عبادت تجار
- عبادت احرار
- جمع بین عبودیت و آزادی
- عبادت آزادی از هوای نفس

جلسه 10

طاغوت‌ها سدّ راه عبودیت

- صفات اکتسابی و ذاتی عبد
- تفاوت در انسانها
- خطر سر راه بندگی
- انسانها سدّ راه عبودیت
- دست سیاستمداران عالم در فساد عالم
- انسان و سدّ عن سبیل الله
- طاغوت خطر عظیم

جلسه 11

عبد و مالکیت

- عبودیت هدف آفرینش
- اهمیت روایت عنوان بصری
- نکاتی از حدیث عنوان بصری
- نورانیت علم
- تفاوت حکمت و علم
- حقیقت عبودیت
- عبد، مالک چیزی نیست
- صبر با انا لله حاصل است
- احساس مالکیت
- سرّ اهمیت انفاق

جلسه 12

احساس مالکیت عبد

- عدم احساس مالکیت
- احساس نیاز به مالکیت
- غفلت، منشاء گمراهی
- دوام نیاز به خدا
- عامل ترس از خدا؛ مالکیت
- عزیز خود نزد خدا
- مالکیت تقدیری و تشریحی خدا
- زیان نگاه به اموال دیگران
- خطرات مال داشتن
- خطر مال حرام
- مال، انسان را خراب می کند
- تکلیف و شکر نسبت به مال

جلسه 13

عبد و تدابیر الهی

- احساس عدم مالکیت
- عبد و تدبیر کنندگی خدا
- بخش جبری و اختیاری زندگی
- آثار محدودیت‌ها
- آثار در افتادن با تقدیر خدا
- خدا از تقدیرات سؤال نمی‌کند

جلسه 14

سقف و سطح توصیه‌های دینی

- سقف توصیه‌های دین
- سطوح توصیه‌های دینی
- سطوح توصیه‌ها
 - منافع اجتماعی
 - وجدان
 - افزایش ایمان
- سطح بالای توصیه‌های اسلام
- مصلحت خدا به خواست عبد
- دعا، دخالت در تدبیر نباشد
- توکل عبد
- محاسبات پیچیده خدا

جلسه 15

حقیقت عبودیت و درک آن

- مبداء دینداری؛ درک حقیقت عبودیت
- شرط درک حقیقت عبودیت
 - مالک بودن خدا
 - احساس عدم تملک عبد
 - تقدیر الهی
 - همه سرگرمی عبد به خدا و نواهی و اوامر اوست
- احترام به تقدیر الهی در دعا
- خود را با نگاه کردن درگیر نکنیم
- مشغول شدن از گناه
- بدبختی‌ای به بزرگی تنبلی
- موانع عبودیت
 - شیطان
 - دنیا
 - خلق
- مستکبرین کیانند؟
- مصادیق علو و برتری جویی در عالم
- میل به برتری طلبی

جلسه 16

وحشت از شیطان و ترفندهای آن

- لزوم شناخت ترفندهای شیطان
- مقایسه؛ یکی از ترفندهای شیطان
- عبد مغرور به عمل نمی‌شود
- وحشت از شیطان را بالا ببرید
- رابطه عمل و تقویت اعتقادات
- متواضع خسته نمی‌شود
- اهمیت صفات عبودیت

جلسه 17

بندگی خدا و بندگی طاغوت

- خدا با آزادی عبد می‌گیرد
- خدا مستغنی از عبادت، عبد را مستغنی می‌کند
- ضرورت وجود شمشیر
- بندگی غیر خدا آزادانه نمی‌شود
- بندگی طاغوت ساده است
- راه خدا با تبیین و راه طاغوت با قریب
- یا بندگی خدا یا غیر خدا
- یا ولایت خدا یا ولایت شیطان
- استغنا باعث طغیان انسان است
- ولایت طاغوت در علم
- دعوی بندگی خدا و بندگی طاغوت
- مقدار ایمان به ولایت پذیری است

جلسه 18

تفکر و احساس عبودیت

- باطل بی حق قوام نمی یابد
- تعریف عبودیت در عصر ما
- عبودیت با تفکر حاصل می شود
- ذلت و خاکساری در مقابل خدا
- حکمت دستورات الهی
- با تفکر احساس عبویت می آید
- اکثر عبادۀ ابی ذر التفکر
- فرق «سیئه» و «ذنب»
- بالاترین عبادت حبّ اهل بیت

جلسه 19

ذکر و تفکر برای عبودیت

- تمیزی و شیک بودن دین
- لزوم درک بعضی لذت‌های عالم
- رابطه تفکر و عبودیت
- ذکر بالاتر از تفکر
- تفکر بی ذکر، انسان را پست می‌کند
- نگاه‌های غلط به دین
- دینداری با کلاس
- منشاء عبودیت
 - تفکر
 - ذکر
- فکر کفاره گناه

جلسه 20

شکوه‌مندی بندگی

- مشاء شکوه عبودیت
- یا بندگی خدا یا غیر خدا
- یک ارباب یا هزاران ارباب
- به یگانگی رسیدن انسان
- مراتب حجاب‌ها
- شکوه‌مندی بندگی و فرومایگی
- لزوم فکر در شکوه بندگی خدا

جلسه 21

تکبر و ولایت

- صفات عباد الرحمن
- عبد متکبر نیست
- نهایت هر دوستی ظاهری
- تکبر نتیجه خودخواهی
- عبودیت مقدمه عاشقی
- راه‌های آسان و سخت برای زدودن تکبر
- پذیرش ولایت زائل کننده تکبر
- مهمترین آزمایش، ولایت است
- آزمایش، در ولایت پذیری
- زیبایی معنای ولایت در میان یهودیان صدر اسلام
- اسرار وجود ولایت فقیه

لذت تکلیف

(حرم مطهر حضرت معصومه (س) - رمضان 84 - 23 جلسه)

معرفی بحث

در دین اسلام مانند ادیان دیگر تکالیفی وجود دارد که این تکالیف غالباً در رساله‌های عملیه آمده است. حال سؤال این است که برخورد ما با این تکالیف چگونه باید باشد؟ خداوند چرا برخی اعمال را واجب کرده است؟ در رأس این واجبات نماز است و سپس روزه. ما چگونه با نماز برخورد کنیم و جایگاهش در میان عبادات کجاست؟ تکلیف دارای سختی و شیرینی است. ما چگونه تکالیف را برای خود شیرین کنیم و راه بدست آوردن لذات در تکلیف کدام است؟ رابطه تکلیف با اوامر مستحبی و همچنین با ولی الله چیست؟ و سؤالاتی پیرامون بهره‌وری از تکالیف الهی را می‌توان در سخنان حجت‌الاسلام پناهیان بیابید.

فهرست

جلسه 1

حکمت فرائض الهی

- مراقبت از نوع «نگاه»
- مجالست با علما
- وجوب روزه جلوه لطف الهی
- امر و نهی الهی
- علت فرار از تکلیف
- تلاش برای تغییر نگاه
- خواستِ «دل» و خواستِ «خدا»

جلسه 2

نماز اول وقت برنامه ریزی برای تزکیه

- نماز برنامه ریزی برای خودسازی
- نماز اول وقت
- تقید به نماز اول وقت
- نماز دعوت خصوصی برای تزکیه
- فهم ابعاد تربیتی نماز
- تکلیف پذیری و تکلیف گریزی
- تلاش برای فهم تکلیف الهی

جلسه 3

تکلیف‌پذیری و تکلیف‌گریزی

- امرپذیری و دوست داشتن تکلیف
- اهدت و محبوبیت
- تکلیف‌گریزی محصول تعلیم و تربیت
- ابزارهای آسان‌کننده تکلیف
 - 1. اصلاح نگرش به تکلیف
 - 2. اصلاح فرهنگ جامعه در مورد برخورد با تکلیف
- تکلیف‌پذیری جامعه
- برخورد مثبت و شیرین با تکلیف الهی
- فایده توجه به محبوبیت تکلیف
- فراز از تکلیف خواست دل ما
- عشق به تکالیف الهی

جلسه 4

ذهنیت و احساس ما درباره تکالیف

- تغییر ذهنیت درباره تکلیف
- ذهنیت درباره واجبات
- تغییر احساس درباره نماز
- اصلاح نگاه
- عدم با روانی منفی تکلیف
- ساخت ظرفیت تکالیف شرعی
- فوائد تکلیف
- قرآن، جاذبه و دافعه
- تکلیف و تشخیص ما

جلسه 5

تکلیف و سختی‌های آن

- انواع رفتار انسانها
- محدودیت تشخیص ما
- سختی‌های تکلیف
- تلخی تکلیف
- فوائد تکلیف
- نیاز انسان به تکلیف
- سجده یا بر خدا یا بر غیر خدا
- تکلیف پذیری ما

جلسه 6

دلایل سختی تکلیف

- سختی تکالیف
- صبر و تکلیف
- تکلیف و شیرینی آن
- خودخواهی و تکلیف
- دلایل سختی تکلیف
 - 1. جو سازی
 - 2. عقده‌ای بودن
 - 3. مخالف تشخیص شخصی

جلسه 7

تکلیف و شیرینی آن

- عشق بازی خدا با بندگان
- راه حل‌هایی برای شیرینی تکلیف
- باید رفتار به عشق کمی باشد
- گفتار «ابوالفتوح رازی»
- عذرهای خدا در آیه «کتب علیکم الصیام»
- انجام تکلیف مقدمه عشق به خدا
- عوامل شیرینی تکالیف

جلسه 8

خدا و دخالتش در زندگی ما

- میزان دخالت خدا در زندگی بشر
- خوف از عذاب الهی
- رابطه اهل محبت با طبیعت
- جهنمی‌های بهشت

جلسه 9

تکلیف و ولایت

- فرهنگ نفی تکلیف
- غبار بی‌اعتنایی به تکلیف
- لذت از تکلیف
- رابطه تکلیف و ولایت
- اهمیت ولایت

جلسه 10

تکلیف، ولی خدا و خدا

- اهمیت و ضرورت تکلیف
- نقش ولی الله در تسهیل تکلیف
- روضه و اهمیت تاریخی آن
- روضه یک راه دیندار شدن
- دنیا و تکلیف گریزی انسان
- روابط ولی خدا و امر خدا
- امر خدا تکبر را زائل می کند
- ولی خدا تکبر را زائل می کند

جلسه 11

دشمنان و دوستان علی (ع)

• مسائل عرفانی و اجتماعی دین

• دوستان علی

○ 1. فقرا

○ 2. ثروتمندان

○ 3. جوانان

○ 4. گناهکاران

○ 5. بازاریها

○ 6. بی سوادان

○ 7. اهل علم

○ 8. سیاستمداران

• دشمنان علی کیانند؟

جلسه 12

اراده قلبی و عمل

- مؤمن و حساسیت بر عمل
- اراده قلبی ریشه دعا
- تکراری بودن نماز
- روضه علی (ع)

جلسه 13

رمز دشمنی با علی (ع)

- تبعیت برای محبت
- تلخی عدالت علی (ع)
- رمز دشمنی با علی (ع)
- خرابی ذائقه مردم
- خبث باطن رمز دشمنی با علی (ع)

جلسه 14

شب قدر شب آرامش

- شب قدر شب آرامش
- شب قدر شب سلام
- آرامش، گمشده بشر
- تعریف آرامش
- نماز مایه آرامش
- فوائد آرامش
 - 1. خدایینی
 - 2. لذت
 - 3. بصیرت
- عامل آرامش ذکر خدا
- علم خدا به آینده عامل آرامش

جلسه 15

محبت اهل بیت راز نجات (بحث: شب قدر)

- چرا محبت کم به خدا؟
- بدبختی بزرگ
- مؤمن دارای محبت شدید به خدا
- عشق با معرفت
- حب الله و حب الدنيا
- حب اهل بیت راه آدم شدن
- حب علی (ع)
- طهارت با محبت علی (ع)
- نگاه محبت علی (ع)

جلسه 16

نیت و تکلیف

- بهره‌وری از فرصت تکلیف
- وسوسه شیطان بعد رمضان و شب قدر
- خاطراتی از آقای ابوترابی (ره)
- روح تکلیف نیت است
- نیت رمز بهره‌بری از تکلیف
- نیت رمز خلود در بهشت

جلسه 17

آرامش راه افزایش ایمان (بحث: شب قدر)

- آرامش را خدا می‌دهد
- آثار آرامش
- شادی بی‌جا بهم زنده آرامش
- آرامش برای افزایش ایمان
- هیجانات مادی و معنوی
- مناجات با آرامش و شادی

جلسه 18

نیت و بهره‌بری از تکلیف

- بهره‌برداری از تکالیف
- ایمان شرح شغل دارد
- دقت در نیت
- نیت در کارهای عادی
- غفلت در نیت

جلسه 19

خدمت به خلق و کار هدفمند

- انواع تکلیف

- 1. عبادات

- 2. توسلیات (معاملات)

- خدمت به خلق

- فوائد عبادات

- زیر سؤال بردن فلسفه عبادات

- مقاومت‌ها در برابر عبادت

- اهمیت محوری نماز

- خدمت به خلق مقدمه است

- کار هدفمند عبادت است

- حکمت وجوب عبادت

- نماز فاطمه (س)

جلسه 20

معرفت و تکلیف

- عوامل بهره‌بری از تکلیف
- بهره‌بری به مقدار معرفت
- گریه و حال خوش معنوی
- لذات در بهشت
- وجه‌الله
- اشتیاق لقای الهی
- آفرینش برای خدا

جلسه 21

عبادت فعالانه و منفعلانه

- انفعال در عبادت
- عبادت فعالانه
- ارزش عمل از سر تقوا
- احساس آخر ماه رمضانی
- عبادت حداکثری و حداقلی
- تعریف عبادت منفعلانه
- اثرات عبادات منفعلانه
- شرط تبدیل عبادت منفعلانه به فعالانه

جلسه 22

تکلیف لطف خداست

- نگاه ما به عبادت
- درست کردن «نگاه» به وجوب نماز
- وجوب نماز منیت را می گیرد
- وجوب لطف خدا به بنده اش
- محبت خدا در امر اوست
- روزه از جنس نداشتن

جلسه 23

وجوب عبادات و لذت آن

- آثار بندگی نکردن خدا
- رابطه معصیت ما و ظهور ولی عصر (عج)
- وجوب عبادت برای فرار نکردن ما نیست
- لذت تکلیف
- بی خودی کردن در عبادت

موضوع: لذت تکلیف

عبادات

چگونه یک نماز خوب بخوانیم؟

(حرم مطهر امام رضا (ع) - تابستان 85 - آغاز ماه رجب - 5 جلسه)

از جمله پرطرفدارترین و کاربردی‌ترین مباحثی است که تاکنون ارائه شده است.

معرفی بحث

راه ساده خواندن یک نماز خوب چیست؟ مهمترین ویژگی یک نماز خوب چیست؟ چگونه نماز بخوانیم تا از نماز لذت ببریم؟ چرا نماز در ما تاثیر نمی‌گذارد؟ نماز ما چه اشکالی دارد؟... و مهمترین راه ترویج نماز چیست؟

فهرست

جلسه 1

نماز خوب

● چگونه دیگران را قانع کنیم نماز بخوانند؟

● تصور اشتباه از نماز خوب

● تعریف نماز خوب

○ 1. کاهش نقایص زندگی

○ 2. تنظیم روح آدمی

○ 3. آباد کردن دنیا

○ 4. کلید مقامات مادی و معنوی

● برخی از آثار نماز خوب

● سادگی و راحت بودن نماز خوب

● نماز ابتدایی، رعایت ادب

○ نماز در مرحله اول، رعایت ادب است، نه عشق‌بازی

○ خدا آداب نماز را واجب کرده، نه حال و گریه را

جلسه 2

نماز مودبانه و حساب بردن از خدا

- رعایت ادب اولین گام برای نماز خوب خواندن
- شباهت نماز، به رژه نظامی
- آثار وجود عظمت خداوند در دل
 - فلسفه «الله اکبر» در نماز
 - عظمت، عامل محبوبیت
 - مشکل جهان مسیحیت
 - خدای فاقد عظمت در عرفان‌های وارداتی
- راه بهتر شدن نماز

جلسه 3

آثار نماز مودبانه

● فلسفه‌ی تکراری بودن نماز

● آثار نماز مؤدبانه

○ 1. حقارت دنیا در چشم انسان

○ 2. استقلال شخصیت

○ 3. سایر فواید...

● نماز متفکرانه

● نماز، راه خودسازی

موضوع: چگونه یک نماز خوب بخوانیم؟

جلسه 4

نماز، تنظیم کننده روح

- نماز، تنظیم کننده روح آدمی
- رعایت ادب، قدم اول نماز
- بی ادبی در میان مسیحیان اروپا
 - گرفتن ادب از مسیحیان، ریشه جنایت های اسرائیل
 - بی ادبی در میان مسیحیان
 - آموزش بی ادبی در فیلم های غربی
 - لزوم آموزش ادب به بچه ها
 - بی ادبی، علت فروپاشی خانواده ها در غرب
 - قانونی کردن بی ادبی به پدر و مادر در غرب
- ثمرات ادب
 - وقتی که انسان کم می آورد
 - کنترل کننده هوای نفس
 - لذت از زندگی
- ثمره ی ادب ورزی هنگام نماز

جلسه 5

نماز، بزرگترین استاد

- نیاز به استاد و نقش او در راهنمایی انسان
- نماز، بزرگترین استاد
- نماز، تمرین استقلال

موضوع: چگونه یک نماز خوب بخوانیم؟

انس با قرآن

(تهران - بوستان کتاب - ماه مبارک رمضان 1387 - 25 جلسه)

معرفی بحث

قرآن نامه عاشقانه‌ای است از طرف خدا برای هدایت بندگانش و ماه رمضان ماهی است که این موهبت الهی در آن نازل شده است. برای اینکه از هدایت‌گری قرآن استفاده کنیم لازم است که با آن انسی داشته باشیم. فواید با قرآن بودن را بدانیم و بدانیم که قرآن چگونه دل‌هامان را جلا می‌دهد؟ حسّ ما به هنگام قرائت قرآن چه باید باشد؟ اینکه ما بدانیم که در نتیجه انس با قرآن چه چیزهایی گیرمان می‌آید ما را تشویق خواهد کرد عزم‌مان را در انس با او بیشتر کنیم... اهل تقوی چگونه قرآن را تلاوت می‌کنند؟ اخلاق خدا در قرآن چگونه است؟ خدا با بندگانش چگونه صحبت می‌کند؟ غم‌ها و شادی‌های قرآن از چه جنسی هستند؟ و چگونه می‌توانیم آنها را مدیریت کنیم؟ و اینکه ویژگی‌های قرآن برای انس گرفتن چیست؟ اینها اهمّ مطالبی است که در این مجموعه به آنها پرداخته خواهد شد.

فهرست

جلسه 1

حسّ ما به هنگام قرائت قرآن

- چه حسی هنگام قرائت قرآن داشته باشیم
- قرآن، نامه‌ای عاشقانه از طرف خدا
- علائم عاشقانه بودن نامه خدا
- درک محبت خدا در آیات قرآن

جلسه 2

فوائد با قرآن بودن

- افزایش ایمان
- هدایت شدن
- پایدار شدن ایمان
- ضرورت تسلیم قرآن بودن

جلسه 3

جلا دادن دل با قرآن

- جلا پیدا کردن دل
- پیچیدگی های روح انسان
- زنگار گرفتن دل و زدودن زنگار با قرآن
- شناخت خود
- قرآن حرف دل ما را می زند

جلسه 4

همراهی روحی با قرآن

- قرآن: کتابی پر رمز و راز
- زنده بودن قرآن
- استشفاء با قرآن
- زمان‌های مناسب برای قرائت قرآن (شب، او صبح)
- همراه شدن روح با موسیقی قرآن

جلسه 5

بار روانی آیات قرآن

• شناخت منطق قرآن

• بار روانی آیات قرآن

○ تکبر خدا: اولین بارِ روانی آیات قرآن

○ شناخت تکبر و بزرگی خدا در قرآن

جلسه 6

جلوه‌های کبریایی خدا

- آغاز ارتباط با خدا

- شناخت عظمت خدا

- شناخت محبت خدا

- برخی از جلوه‌های کبریایی خدا

- جواب ندادن

- به هم زدن تدبیر

- خدا به هر کسی بخواهد از فضل خودش می‌دهد

- خدا مشورت نمی‌کند

- هر کسی را بخواهد می‌بخشد

- صفات خوب خودش را بیان می‌کند

- فواید القاء عظمت خدا

جلسه 7

معنای خوب شدن

- قرآن یک خدانامه است
- معرفی خدا در قرآن
- احتیاج و نیاز ما به قدرت خدا
- معنای توجه به کبریایی خدا
- تمرین برای جا افتادن کبریایی خدا
- رابطه کبریایی خدا با انسان‌شناسی
- معنای خوب شدن چیست؟
- راه بزرگ شدن روح

جلسه 8

درک عظمت خدا در نتیجه انس با قرآن

- معنای انس با قرآن
- تنظیم روح و قلب بوسیله قرآن
- شرایط استفاده از ایمان به غیب
 - اعتراف به عدم شناخت خود
 - اعتراف به نداشتن غایت و منتها انسان
- زیبایی و مزایای جهل انسان
- ناشناخته بودن «روح»
- اثر تکبر در مقابل خدا
- تقاضای کلیدی انسان بزرگ شدن است
- معنای خوب شدن
- جلوه‌گری متکبرانه خدا در قرآن

جلسه 9

ویژگی‌های شیوه قرائت قرآن نزد اهل تقوی

- یرتلونه ترتیلا (نوش جان کردن و غرق حس قرآن شدن)
- با قرآن خواندن دل خود را غمگین می‌کنند
- داروهای دردهای خود را از قرآن می‌یابند
- طمع جدی به تشویق‌های قرآن دارند
- شوق زایدالوصفی در آیات مربوط به بهشت پیدا می‌کنند
- بی تفاوتی در مقابل آیات بهشت، از تکبر است
- بهشت از مقابل چشمشان کنار نمی‌رود
- اشک و گریه در قرائت قرآن و یادآوری اهل بیت

جلسه 10

عشق‌بازی در قرآن

- ارتباط حزن و شوق با کبریایی خدا
- نحوه برخورد مؤمنین با آیه‌های عذاب
- لذت محبت خدا به علت ترساندن از جهنم
- جهنم، بهانه عشق‌بازی اولیاء خدا
- تواضع و محبت، دستمایه نجوای عاشقانه با خدا
- ضرورت تکبر و بزرگی معشوق
- تجلی عشق‌بازی حقیقی در قرآن

جلسه 11

شناخت اخلاق خدا از آیه‌های قرآن

- رابطه قرائت قرآن و ملاقات خدا
- ویژگی‌های صحبت خدا در قرآن
- ویژگی‌های شخصیتی خدا با توجه به کلام او
- صراحت کلام خدا
- رندانه بودن کلام خدا
- صمیمیت، سادگی و خودمانی بودن کلام خدا
- سخن گفتن خدا با کافران
- راحت و بی‌پیرایه بودن سخن خدا
- عمق سخن خدا
- مثال‌های قرآن
- برقراری ارتباط از طریق الفاظ قرآن
- حس ترکیبی در آیات قرآن

جلسه 12

استفاده از قرآن برای کسب محبت واقعی به خدا

- محبت ابتدایی به خدا، از بین می‌رود
- تلاش و زجر در کسب محبت به خدا
- ویژگی‌های قرائت قرآن برای کسب محبت خدا
- توجه به عظمت خدا برای کسب محبت خدا
- خودخواهی، مانع کسب محبت خدا
- روش از بین بردن خودخواهی و تکبر
- پاسخ به تقاضای به بزرگی رسیدن

جلسه 13

عدم سازگاری انسان با کوچک بودن

- معنای خوب شدن و کاربرد آن در تحلیل معارف دین
- بزرگی خدا در هدایت مردم
- روش اهل بیت (ع) در هدایت
 - عدم جزا و پاداش سریع
- عجله کافران در سریع به نتیجه رسیدن
- روش اصلاحی ائمه
 - امام حسن مجتبی (ع)
 - امام زمان (ع)

جلسه 14

از بین بردن تکبر پنهان با ولایت پذیری

- نتیجه قرائت قرآن در مورد کبریایی خدا
- پیچیدگی و پنهان بودن تکبر در دل انسان
- نقش ولایت اهل بیت در از بین بردن تکبر
- ضرورت تواضع در دل نسبت به اهل بیت
- نقش اساسی و محوری علی در میان اهل بیت

جلسه 15

راههای تضعیف خودخواهی

- شناخت خودخواهی قشنگ و خودخواهی بد
- آثار خودخواهی بد نداشتن
- احتمال همراهی خودخواهی به همه خوبی‌ها
- انفاق
- بررسی جایگاه زن و مرد برای تضعیف خودخواهی
- نماز
- قرائت قرآن
- بد ندانستن آدم‌های بد
- مواجهه با شهید

جلسه 16

اهمیت رابطه و مناجات با خدا

- شناخت روابط در عالم و ویژگی رابطه با خدا
- معنای عشق و محبت و تفاوت‌های آن‌ها
- توجه به چگونگی رابطه و مناجات با خدا
- اشک، علامت ثبت غیر خودخواهانه به خدا
- انواع اشک و اشک از سر محبت
- رابطه اشک و معرفت
- اشک در ماه رمضان

جلسه 17

معیار و میزان روز قیامت

- پذیرش ولایت علی برای از بین بردن تکبر
- آثار و برکات قرائت قرآن
- معیار و میزان بودن علی (ع)
- تلاش حضرت برای پنهان ماندن عمق وجودی اش
- تأثیر سوره محمد (ص) در از بین بردن تکبر
- اوج اخلاص در علی (ع)

جلسه 18

تشویق و تنبیه در روش تربیتی اهل بیت (ع)

- ضرورت فرهنگ‌سازی برای عدم تشویق و تنبیه فوری
- عدم تشویق و تنبیه فوری در عبادات
- عدم تشویق و تنبیه فوری در معصیت
- عدم تشویق و تنبیه فوری در حکومتداری علی (ع)
- اصلاح مبنای زندگی انسان‌ها
- رابطه محبت بین عبد و مولا

جلسه 19

درک عظمت خدا

- پاسخ به برخی سؤالات مطرح شده در مورد تنبیه و تشویق
- تفاوت موقعیت‌ها برای اقتدا به اهل بیت (ع)
- دفاع افراطی از اهل بیت (ع) نداشته باشیم.
- چگونه با درک عظمت خدا، حال معنوی داشته باشیم.
- رابطه درک عظمت خدا و اشک ریختن
- چون و چرا نداشتن در مقابل آیات قرآن (معنای اُنصتوا)
- چگونه با درک عظمت خدا محزون شویم؟

جلسه 20

غم معنوی با قرآن

- زیبایی‌ها و لذت‌های غم معنوی
- شادی واقعی چگونه حاصل می‌شود؟
- طنز و شادی و رابطه آن با حکمت
- غصه نخوردن برای دنیا
- محزون شدن با قرآن
- اهمیت اشک برای شادی و نشاط واقعی

جلسه 21

درک تنهایی

- غم حاصل از درک توحید (اهمیت درک تنهایی)
- رابطه غم علی (ع) با رگم زندگی در میان خانواده و جامعه
- درک تنهایی انسان در دنیا
- درک تنهایی انسان در هنگام جان دادن
- درک تنهایی انسان در قیامت
- سحر و نماز شب: بهترین تنهایی
- ضرورت درک تنهایی برای پذیرش توبه
- تحلیل درست از تنهایی داشته باشیم
- تنهایی را با چه چیزی می توان پُر کرد؟
- اثر قرآن محزون خواندن بر درک تنهایی
- تنهایی های مذموم غرب

جلسه 22

حزن و نشاط

● عناصر حزن

● دلایل حزن

○ توحید و دوست داشتن یک نفر

● شناخت عناصر حزن (مطلوب، مانع و زمان)

● شناخت شاخصه حزن (اشک)

● تأثیر عناصر حزن بر بالا رفتن آن (حزن)

● رابطه حزن و نشاط

جلسه 23

مدیریت غم در زندگی

- سهمیه غم برای همه هست ولی بای مدیریتش کرد
- تفاوت غم دنیوی و غم معنوی
- انواع حزن دنیوی
- ایجاد حزن معنوی با قرآن
- بررسی برخی از آیات در ایجاد غم معنوی

جلسه 24

انس با قرآن

- دشواری ایجاد محبت
- انس، راحت ترین راه ایجاد محبت
- ویژگی های انس
- برنامه ریزی برای انس
- شرایط انس؛
 - 1. زیبایی
 - 2. تکرار منظم
 - 3. تداوم
- ویژگی های قرآن برای انس گرفتن

جلسه 25

علت پرشور بودن عزاداری‌ها نسبت به اعیاد

- دلیل روحی و رانی
- مشارکت در غم، خلوص و صداقت بیشتری می‌خواهد
- بالا نبودن سطح ما برای شادی برای اهل بیت
- شاکر بودن در شادی اهل بیت
- دوست داشتن و خواستن دلیل حزن در شادی‌های اهل بیت

چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

(مسجد دانشگاه تهران - رمضان 84 - 23 جلسه)

معرفی بحث

معمولاً، بهره بردن بیشتر از رمضان و روزه‌داری این ماه، مثل بسیاری از عبادات دیگر، نیاز به تلاش و عمل بیشتری ندارد. بلکه گاهی با چند تا آگاهی ساده اما مهم، یا با چند تا توجه، ارزش همان عمل ما، بدون اینکه سخت‌تر شده باشد، خیلی بیشتر می‌شود. این چیز عجیبی نیست. خدا از ما کارهای طاقت فرسا نمی‌خواهد. خدا می‌خواهد ما رشد کنیم. اگر یک مقدار بیشتر با رمضان، کارکردهای آن، ثمرات آن، و راه‌های افزایش تاثیر رمضان و روزه در وجود خودمان بدانیم، خیلی بیشتر از این مهمانی خداوند بزرگ و مهربان بهره خواهیم برد.

فهرست

جلسه 1

شاغل دین برای انسان (تمنّا، دعا)

- حسرت پایان ماه مبارک
- شب زنده‌داری در ماه مبارک
- خودمان را در اختیار روزه قرار دهیم
- مشاغل دین برای انسان
- آثار تربیتی روزه
 - 1. حبّ دنیا را زائل می‌کند
 - 2. مستغنی کردن انسان
 - 3. روزه پذیرفتن محرومیت‌ها
- روزه تنها عبادت عدمی

جلسه 2

معرفت نسبت به روزه

• تادب و تمنا رمز بهره‌بری از رمضان

• توجه قلبی رو به خدا باشد

• رابطه توجه و تمنا

• توجه به دنیا

• راه افزایش توجه

○ تکرار و تمرین

• تمنای دنیوی

• تمنای معنوی

جلسه 3

توجه، رمز بهره‌وری از روزه

- سه عملیات بیشتر بهره بردن از رمضان
- فرق تمنای انسان‌های معمولی و برجسته
- وجه توحیدی روزه
- توجه به خدا در نماز

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 4

روزه از قبيله تركها است

- رمضان فرصتی مغتنم
- شناخت روزه رمز توجه و تمنا
- روزه ترك عادات
- آداب باطنی رمضان
- روزه «نه» گفتن به نیازهای حداقلی

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 5

رمضان ماه استغفار

- رمضان ماه ترك و پذيرش محرومیت‌ها
- رمضان سلب حداقل حقوق
- رمضان ماه طلب مغفرت (استغفار)
- رمضان ماه عمل
- انگیزه‌های استغفار
 - ترس از جهنم
 - محبت به خدا
 - شوق به بهشت

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 6

رمضان راهی به عالم بالا

- ظرفیت بالای رمضان
- اسرار زیاد رمضان
- خوف و شوق نسبت به رمضان
- چه کسانی از رمضان بهره می‌برند؟
- شباهت رمضان به عالم دیگر (پس از مرگ)
- رمضان دریچه‌ای به عالم بالا

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 7

رمضان، بازگشت با عزت پشیمانان به خدا

- روزه نخوردن و نیاشامیدنی باذن الله
- چه کسانی از رمضان بهره می‌برند؟
- اثرات رمضان
- تصویرات غلط از انسانهای پشیمان
- حضور فعال خدا در سراسر زندگی ما
- لذت از رمضان

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 8

حکمت، ثمره اعلاى روزه

- نماز برای عده‌ای پرواز در ملکوت است
- روزه ما را از شهوات دنیایی جدا می‌کند
- دنیا دار بریدن‌هاست
- ثمره روزه، حکمت

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 9

اخلاص و روزه

- رابطه روزه و اخلاص
- سختی اخلاص
- خوب بدون اخلاص ممکن نیست
- اخلاص روح همه خوبی‌ها

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 10

نگاه عوامانه، زندگی عوامانه

- گریه نه فقط برای محرمات
- گریه عوامانه نباشد
- تغییر نگاه‌ها، تغییر گریه‌ها و شادی‌ها
- عدم اخلاص علت غیبت امام زمان (ع)
- دعای حداقلی با خدا

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 11

لیلة القدر شب نزول قرآنی که فرقان است

- مقدس بودن بعضی زمان‌ها و مکان‌ها
- تقدس شب قدر
- نزول قرآن در شب قدر
- قرآن فرقان است
- نتیجه فرقان پیدا کردن تشخیص خوبی‌ها از بدی‌ها

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 12

رمضان ماه معرفت به خدا

- فرق علم با معرفت
- حق یقین، علم یقین و عین یقین
- راه حصول معرفت
- خدا را درک نکرده ایم
- معنای معرفت الله

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 13

حکمت و فرقان

• ذکر جزئیات در دعا و مناجات

• حوصله در عبادت

• فوائد رمضان

○ 1. حکمت

○ 2. فرقان

• فرق حکمت و فرقان

• اشتراک حکمت و فرقان

• مبارزه با خودخواهی

• معرفت الله

• علم مقدمه معرفت الله

• چه کسی به حکمت می‌رسد؟

• خلاصی روح از هوس بد و میل بد

• نتایج بازی با علم

• نعمت معرفت در بهشت

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 14

رمضان ماه فهم و درک

• انواع حرمت علم

○ 1. حرمت مادی

○ 2. حرمت برای شخصیت شخص

• تلازم حلم و علم

• کار علمی و صفای باطن

• ماه رمضان ماه درک و فهم

• فوائد فعالیت علمی

• شادی با غفلت

• دفاع از شادی

• غم و خوف مقدمه شادی با غفلت

• ماه رمضان میدان امتحان

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 15

تقدیر الهی در شب قدر

- آمادگی پیش از شب قدر
- زمان شب قدر
- شب قدر شب رؤیت عظمت الهی
- تشکیلات خدا برای تقدیرات بشر
- نحوه تقدیرات الهی در شب قدر

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 16

شب قدر، گذشته و آینده

- انسان اسیر گذشته خویش!!
- انسان خود زندگی را رقم می زند
- اسارت انسان
- شب قدر شب آزادی از اسارت و آرامش برای آینده
- شب قدر شب رقم خوردن آینده
- آرامش برای آینده و از آینده

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 17

ثمرات شب قدر

- برکات شب قدر
- فلسفه دعا
- سیره رسول الله (ص) بعد از شب قدر
- ثمرات شب قدر
 - انسان آماده پذیرش عبادت
 - ظرفیت روحی بالا می‌رود
 - رسیدن به آرامش

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 18

رمضان، ماه رفتارهای الهی

- انواع رفتارهای ما

- 1. طاعات

- 2. عبادات

- 3. تمایلات

- انواع انسانهای اهل عبادت

- اقسام عبادت

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 19

ثمرات عبادت

- عبادات بی ثمر
- فوائد عبادت
- عبادت جای خود خدمت خلق جای خود
- آدم خوب بودن بی عبادت معنا ندارد
- عبادت در طول هدف و حقیقت خلقت
- عبادت یعنی چه؟

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 20

عشق به خداوند

- خدا مثل و مانند ندارد
- کبریایی خداوند
- تکبر خداوند
- عشق خداوند
- توحید خداوند
- رابطه عبد و مولا

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 21

اوامر الهی تجلی محبت او

- اهمیت انسان شناسی
- من عرف نفسه فقد عرف ربه
- حکمت نهی های الهی
- تأثیر انسان شناسی در بحث کلام، امامت و ...
- دستورات الهی تجلی محبت او

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 22

احتیاج دائم به خدا

- اهل فکر
- لذت فهمیدن
- سرّ نماز و عبادت
- نیاز ما به خدا

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

جلسه 23

دل‌گرفتگی روز عید فطر

- اسرار عبادات
- نگاهمان به عبادت را تغییر دهیم
- سختی تکلیف
- نیاز ما و عبادت

موضوع: چگونه از رمضان بیشتر بهره ببریم؟

سحر خیزان

(رادیو قرآن – سحرهای رمضان – 23 گفتار)

این گفتارها، برنامه‌های ضبط شده (بین 5 تا 10 دقیقه) بوده است که در سحرهای ماه مبارک رمضان از رادیو قرآن پخش می‌شده است.

معرفی بحث

آیا غیر از این است که هر محبّی خلوت با حبیب خودش را دوست دارد؟ آیا اساساً ما تا کنون به این احساس «نیاز به خلوت کردن با خدا» رسیده‌ایم؟... اینقدر این احساس نیاز به خلوت بالا می‌رود که سرایت پیدا می‌کند به زمان... سحرخیزی چه فوایدی دارد؟ یکی از فواید سحرخیزی، تمرین استقلال است... راه‌های سحرخیزی چیست؟ چگونه به سحرخیزی خودمان استمرار ببخشیم؟...

فهرست

- گفتار 1: اهمیت دعا و احساس نیاز در ماه رمضان
- گفتار 2: سحر هنگامه مناجات
- گفتار 3: انگیزه‌های مناجات در سحر
- گفتار 4: عظمت و شیرینی روزه ماه رمضان
- گفتار 5: رعایت آداب ماه رمضان
- گفتار 6: درک شیرینی و جوب روزه ماه رمضان
- گفتار 7: درک تنهایی انسان در نیمه شب
- گفتار 8: نیت بیدار شدن در سحر، اولین گام در سحرخیزی
- گفتار 9: گفتگو با خدا، بهترین راه گشودن ابواب مناجات
- گفتار 10: یک گام عملی برای سحرخیزی
- گفتار 11: سحر لحظات شادی مؤمن
- گفتار 12: نگاهی به راههای حفظ شیرینی عبادت
- گفتار 13: برخی فواید سحرخیزی
- گفتار 14: فراهم کردن زمینه‌های درک شب قدر
- گفتار 15: برخی فواید سحرخیزی
- گفتار 16: گفتگو با خدا و امیرالمؤمنین (ع) در شب قدر
- گفتار 17: بهره‌گیری از شب قدر
- گفتار 18: گفتگو با خدا و امام زمان (عج) در لحظات آخر شب قدر
- گفتار 19: سحرخیزی مهمترین عامل شادمانی
- گفتار 20: نگاهی به راههای ایجاد انگیزه دائمی برای سحرخیزی
- گفتار 21: سحرخیزی به یاد مهدی فاطمه (س)
- گفتار 22: بی تفاوتی نسبت به تشویق‌های خداوند درباره نماز شب
- گفتار 23: بهره‌گیری از لحظات آخر ماه رمضان

یاد خدا راهی به سوی خدا

(تهران، هیئت محبین اهل بیت (ع)، دانشگاه هنر، 1 جلسه)

معرفی بحث

وقتی برای رسیدن به اهداف بلند و عالی راه میانبر وجود دارد از عقل به دور است که خود را در پیچ و خمها گرفتار و معطل کنیم. عالی‌ترین مقصد خود خداست و کوتاه‌ترین راه برای رسیدن به خداوند هم خودِ خداست، باید خود را مشغول خدا کنیم و همیشه به خداوند پردازیم، چگونه می‌توان این راه میانبر را طی کرد؟

فهرست

• عاقل به دنبال راه میانبر است

• راه میانبر به سوی خدا

○ رابطه با خدا، کوتاه‌ترین راه به سوی خدا

○ زیبایی و جذابیت ارتباط با خدا

○ فطرت، راهنمای خداوند

○ تناسب آفرینش ما با خداوند

• راه برقراری ارتباط با خدا

○ رابطه زیبای علی (ع) با خدا

○ مناجات‌ها را مطالعه کنیم

• روضه حضرت علی اکبر (ع)

اهل عمل

(حرم حضرت معصومه (س) - رمضان 85 - 24 جلسه)

معرفی بحث

این یک قاعده است که گاهی از اوقات باید از «عمل» شروع کرد. یعنی به جای اینکه «معرفت» مان زیاد بشود تا عملمان درست شود یا اینکه «دل» مان و انگیزه‌هایمان را درست کنیم تا عملمان درست شود، اول باید از «عمل» شروع کنیم... یکی از امتیازهای بسیار مهم عمل این است که راحت‌تر از اندیشه، اعتقادات و گرایش‌ها قابل کنترل است. اگر انسان بخواهد «فکر» و «قلب»ش را کنترل و اصلاح کند، خیلی سخت است. اما کنترل «عمل» ساده‌تر است. آنوقت «عمل» خودش «فکر» و «قلب» انسان را اصلاح می‌کند... لذا ما باید از عمل به عنوان مربی و استاد اخلاق استفاده کنیم. عمل گرایش‌های ما را تنظیم می‌کند... تأثیرات عمل بر اندیشه چیست؟ در این جلسات، استاد به تأثیرات عمل بر روی ابعاد دیگر انسان و راه‌های پرورش و توجه به «عمل»، می‌پردازند. و مباحث کاربردی و مهمی را در این زمینه مطرح می‌فرمایند. این بحث علی‌رغم اینکه 24 جلسه است، به جهت کاربردی بودن آن، بسیار مورد استقبال قرار گرفته است.

فهرست

جلسه 1

ارزش عمل

- اهمیت عمل

- روزه دست‌مایه تقوا

- نقش عمل در معرفت و گرایش‌های ما

- نمونه‌هایی از اهمیت عمل

- برخی از امتیازات عمل

- نتیجه اهمیت قائل شدن برای عمل

- حربه‌های شیطان برای از بین بردن اثر عمل

- قبل و بعد از عمل خوب

- قبل و بعد از عمل بد (گناه)

- روضه

جلسه 2

حوزه‌های تأثیر عمل (1)

- لزوم رواج فرهنگ بهادادن به عمل
- تأثیر عمل در عالم هستی
- فرامین الهی دو گونه‌اند
 - ارزش روزه به این است که عملی سلبی است.
 - معنای غلط ترک
- چرا خداوند اینقدر اصرار دارد ما گناه نکنیم؟
- روزه

جلسه 3

حوزه‌های تأثیر عمل (2)

- تأثیر عمل در گرایش‌های ما
 - یک قاعده فرعی [که از تأثیر عمل در گرایش‌ها به دست می‌آید]
- تأثیر عمل در علم ما
 - مثالی از علم روانشناسی
- اثر عمل بر عالم هستی
- روزه
 - روزه حضرت حر
 - روزه اباعبدالله الحسین

جلسه 4

نتایج بها دادن به عمل

- مثال‌هایی دیگر از اثر وضعی عمل در عالم
- ارزش عمل از دیدگاه قرآن
- روزه کربلا

جلسه 5

عمل مداوم (1)

- خلاصه‌ای از مباحث گذشته با استفاده از آیات و روایات
 - مرور بحث‌های گذشته
 - آیات و روایات مربوط به بحث‌های گذشته
- بی‌نشاطی، یکی از مشکلاتی که بر سر راه عمل قرار می‌گیرد
 - اهمیت فرصت طلبی
 - مواقع بی‌نشاطی فرصت طلایی برای اهل عمل شدن
- رسول ترک کسی که با یک عمل نجات پیدا کرد
- روضه حضرت زینب (س)

جلسه 6

عمل مداوم (2)

- ضرورت عمل مداوم
- اثرات عمل مداوم
 - اثر عمل مداوم بر جسم انسان
 - اثر عمل مداوم بر روح انسان
- § 1) اصلاح و از بین رفتن خصلتهای بد
- § 2) تعادل شخصیت
- روزه حضرت سیدالشهدا (ع)

جلسه 7

عمل حداکثری

- 1. انسان‌ها دو دسته‌اند، حداقلی و حداکثری
- 2. تلقی از دین و اخلاق نیز دو گونه است، حداقلی و حداکثری
- 3. توصیه‌های دین نیز دو گونه است، حداقلی و حداکثری

جلسه 8

عمل دقیق و تمیز

- دقت و تمیزی ویژگی عملِ اهل عمل
- اهمیت کار دقیق و تمیز در زندگی فردی و اجتماعی
- واقعیت‌های اخلاق در غرب

جاسه 9

پرکاری (چگونه پرکاری را تبدیل به فرهنگ کنیم؟)

- تفاوت‌های طبیعی مردم مناطق مختلف دنیا
- نقش دین در ایجاد فرهنگ پرکاری
 - آیا ما با دین می‌خواهیم مثل دیگرانی بشویم که بدون دین پرکار و فعال‌اند؟
 - ریشه‌یابی برخی از خصائل ایرانیان
 - نقش دین در از بین بردن آفت خوبی‌ها
- § مثال‌ها و خاطراتی در بیان اهمیت نقش دین در پرکاری ایرانیان
- چه کنیم از تنبلی ناشی از خوبی‌هایمان رها شویم؟
 - معنویت سخت‌کوشی
- روضه حضرت خدیجه (س)
 - روضه سه ساله اباعبدالله (ع)

جلسه 10

عمل سخت و فوائد آن (1)

- انواع عمل سخت
- عرصه‌های مبارزه با نفس و روش‌های آن
 - آیا همه کارهای خوب ما، ارزشمند هستند؟
 - کارهای سخت بی حاصل
- مهربانی، یکی از فوائد کار سخت
- روزه حضرت اباعبدالله الحسین (ع)
 - روزه حضرت علی اصغر (ع)

جلسه 11

عمل سخت و فوائد آن (2)

- آداب عمل (مرور بحث‌های گذشته)
- مهربانی، یکی از فوائد کار سخت
 - فوائد مهربانی کردن به دیگران
 - بحث فرعی: هر کس باید به خودش پردازد
- دومین فایده عمل سخت: لذت بردن بیشتر از زندگی
 - حجاب، برای لذت بردن بیشتر از زندگی است
 - ادامه بحث تأثیر عمل سخت در لذت بردن از زندگی
 - بحث فرعی: آثار اخروی تحمل سختی‌های دنیا
- سومین فایده عمل سخت: واقع بین شدن
 - مثالی برای نشان دادن تأثیر واقع بینی در نگرش به زندگی
 - لزوم تحمل سختی‌های زندگی و برکات آن
- روضه اباعبدالله الحسین

جلسه 12

کدامیک از اعمال سخت را انتخاب کنیم؟

- پاسخ اول: کار سخت متناسب با شما
 - دلایل تفاوت کارهای سخت هر کس با دیگری
 - مقایسه نابجا نکنیم
- پاسخ دوم: کنترل کارهای آسان و تغییر عادت
 - دسته اول: کنترل کارهای آسان
 - دسته دوم: کنترل و تغییر عادت
 - بحث‌های تکمیلی در مورد کنترل زبان
- فضائل امام حسن مجتبی (ع)
 - مثالهایی از امام حسن (ع) در مورد رعایت کردن تناسبها
 - بحث‌های مربوط به ایام ولادت امام حسن (ع)

جلسه 13

امتحان عمل

- بسترسازی، مرحله قبل از امتحان عمل
- 1. بررسی فردی امتحان عمل
- 2. بررسی اجتماعی امتحان عمل
- چه کنیم در امتحانات سخت و ضد جو آستانه ظهور پیروز شویم؟

جلسه 14

اهل عمل و احساس ارزش

- اهمیت احساس ارزش
- لزوم احترام به شخصیت دیگران
- لزوم احترام به شخصیت خود
- چگونه باید احساس ارزش کنیم؟
- اهل عمل شدن، اثر احساس ارزش

جلسه 15 (شب قدر)

بی‌اهمیتی عمل در مقام اتکا و توجه به آن

- چرا اعمال خوب ما بی‌ارزش هستند؟
- ترندهای شیطان قبل و بعد از عمل و راه مبارزه با آن (مقدمه)
- سه نوع از اعمال خوب ما و دلیل بی‌ارزشی آنها
- ثمره درک بی‌ارزشی اعمال ما در مقابل عظمت خداوند

جلسه 16 (شب قدر)

مقایسه عمل و دعا

- شب قدر، شب نتیجه‌گیری از اعمال گذشته
- شب قدر، شب ناامیدی از خود
- چرا باید در شب قدر از خود ناامید بود؟
- ثمره این ناامیدی
- بی‌اهمیتی «عمل» در مقابل «دعا»
- روضه ضربت خوردن آقا امیرالمؤمنین (ع)

جلسه 17

مظلومیت اهل عمل

مظلومیت ساختاری اهل عمل
ریشه مظلومیت اهل عمل در زندگی فردی
ریشه مظلومیت اهل در زندگی اجتماعی
مظلومیت امیرالمؤمنین از زبان خود ایشان

جلسه 18

بستر عمل

- تقدم برپايي حكومت ديني بر تعليم و تربيت در سيره معصومين
- اهميت بسترسازي براي عمل، علت تقدم برپايي حكومت ديني بر تعليم و تربيت

جلسه 19

چرا باید محیط، برای دینداری فراهم باشد؟

- تأثیر محیط بر دینداری
- اصل، پاکی فرد است یا جامعه؟
- ولایت، یعنی درست کردن شرایط عینی و عملی انسان‌ها

جلسه 20

بستر اجتماعی عمل (نقش حکومت‌ها در دینداری مردم)

- شأن اجتماعی نبوت و امامت: چرا انبیاء و ائمه برای تشکیل حکومت تلاش می‌کردند؟
- علت اصلی بی‌دینی اکثریت مردم دنیا چیست؟
- چگونه حکومت‌ها موجب فاسد شدن انسان‌ها می‌شوند؟
- اهمیت صالح بودن مدیران حکومتی

جلسه 21

قانون، بستر ساز اصلاح یا افساد جامعه

- اهمیت زمینه‌سازی اجتماعی و فردی برای دینداری
- چه کسانی در مقابل اصلاح زمینه‌ها، مسؤول اند؟
- 1. پدر و مادر، 2. صدا و سیما، 3. خودمان 4. حکومت، اصلی‌ترین

مسؤول

- چه کسانی باید برای یک اجتماع، قانون وضع کنند؟
- مقایسه تأثیر قانون دینی و غیردینی بر سرنوشت مردم
- قانون در غرب

جلسه 22

قبولی عمل

- علت رخوت بعد از اعمال خوب و ضرورت مبارزه با آن

○ مقدمه

○ رخوت و سستی بعد از عمل، حربۀ شیطان برای جلوگیری از اثر بخشی

عمل

- قبولی عمل، سخت تر از خود عمل

- منظور از قبولی عمل چیست؟

○ معنای غلط و صحیح قبولی عمل

○ آیا امکان دارد خدا عمل ناقص ما را درست کند؟

- روضه کربلا

جلسه 23

ویژگی‌های کسانی که اهل عمل نیستند

- ویژگی‌های شخصیتی اهل تقوا
- ویژگی کسانی که اهل عمل نیستند
 - 1. امید واهی به آخرت داشتن
 - 2. به تأخیر انداختن توبه
 - 3. زهد فقط در گفتار
 - 4. قانع نبودن
 - 5. ناشکر و زیاده‌خواه
 - 6. نهی کننده‌ای که نهی نمی‌پذیرد
 - 7. آمر غیر عامل
 - 8. محبت بی عمل
 - 9. دشمن بی حاصل
 - 10. بیزاری از مرگ
 - 11. ناامیدی در بلا و طغیان در نعمت
- توصیه‌هایی برای اهل عمل
- روضه حضرت زینب (س)

جلسه 24

اهمیت اجر عمل

- عبرت وداع با ماه رمضان
- اهمیت اجر عمل
- چرا خداوند به اعمال ما اجر می دهد؟
- وداع با ماه مبارک رمضان
- روضه وداع حضرت زینب با امام حسین (ع)

تقویت و تسهیل دینداری (شرح دعای ابو حمزه ثمالی)

(تهران، مسجد امام حسین (ع) ماه رمضان 88، 23 جلسه)

در برخی موارد دیده می شود وقتی مؤمنین در اقلیت قرار می گیرند مثلاً در کشورهای غیر اسلامی، مقیدتر هستند و دین داری بهتری از خود نشان می دهند. و بعضی وقت ها هم در ابتدای یک حرکت دینی یا وقتی دین تازه و نو است، دین داری رونق دارد ولی پس از گذشت مدتی، آن رونق از بین می رود، مثل نماز جمعه و حجاب که در اول انقلاب پرشورتر و فراگیرتر از امروز بود. وضعیت امروز ما مثلاً در تهران بسیار وخیم است؛ رونق نداشتن جلسات مناجات نشانه رواج بی دینی است. تمسک به قانون های دست و پاگیر در ادارات و بیمارستان ها و روابط خانوادگی نشان می دهد برای جبران بی دینی و بی اخلاقی قانون را وسیله قرار داده ایم.

از این رو مؤمنین همواره نیازمند هستند که انگیزه هایی در خود و در جامعه ایجاد کنند تا دین داری خود و جامعه را تقویت کنند.

یکی از این راه ها این است که مؤمنین باید همواره ظهور امام زمان و فرج را نزدیک بدانند و خود را در آستانه ظهور ببینند. زیرا ناامیدی و یأس موجب قساوت قلب است که باعث می شود انسان به معنویات بی رغبت شود.

نزدیکی فرج به اعمال ما بستگی دارد. هر قدر عبادت ما بهتر باشد و در ماه رمضان و شب های قدر اشتیاق و آمادگی بیشتری از خود نشان دهیم، به همان نسبت امر ظهور امام زمان جلو می افتد. لذا باید برای دین دارتر شدن خود برنامه

داشته باشیم تا قساوت قلب را از بین برده، در تعجیل در ظهور امام زمان مؤثر باشیم.

راه دیگر این است که بدانیم خداوند به کمیت بها نمی دهد بلکه به دنبال کیفیت است. انتظار و توقعی که خداوند از مؤمنین امروز دارد، متفاوت از گذشته است. لذا امتحانات دشوار در سر راه آنها قرار می دهد و کسانی را که در صدد تقویت و بهبود دین داری خود نباشند، دور می ریزد.

تلاش در این جهت منحصر به علما و روحانیون نیست، بلکه همه باید خود را موظف بدانند که مثلاً اگر کسی خیاط است یک شیخ رجبعلی خیاط شود و یا اگر نجار است یک رجبعلی نجار شود و...

جلسه 1

دو انگیزه برای تقویت دینداری

- بعضی مؤمنین وقتی در اقلیت هستند، دین شان را جدی می گیرند
- گاهی چون دین تازه است جذاب است
- نزدیک دانستن ظهور
 - عبادت خوب فرج را نزدیک تر می کند
 - هلاک شدن تعجب دارد نه نجات یافتن
 - هر کس برای دین داری بهتر برنامه نداشته باشد، قسی القلب است
 - دین داری وقتی قیمت دارد که به خاطر مُد نباشد
- غربال و تصفیه مؤمنین
 - خدا دنبال کیفیت است
 - غربال مؤمنین با امتحان های سخت
 - نمازخوان ها هم توبیخ می شوند
 - برخی ایرادهای دین داری مردم تهران
- دو انگیزه برای دین داری بیشتر
 - 1. نزدیکی فرج
 - 2. غربال مؤمنین
- اگر دین دار تر نشویم، خدا دورمان می ریزد
- روزه امام حسین دین داری را آسان تر می کند
 - رمضان ماه رحمت و مغفرت است به خاطر روزه امام حسین

○ امام حسین رحمه الله الواسعه است

موضوع: تقویت و تسهیل دینداری (شرح دعای ابو حمزه ثمالی)

جلسه 2

یکی از شاخصه‌های قوت در دین‌داری، دینی بودن انگیزه در همه کارها

- دین‌داری ساده است
 - شایعه، دشواری دین‌داری
- قانون ناتوان از اصلاح جامعه است
 - در جامعه دینی درس خواندن وظیفه است
 - قانون نمی‌تواند جلوی ظلم زن و شوهر به یکدیگر را بگیرد
 - مقررات رانندگی لازم است، چون سودجویانه رفتار می‌کنیم
- نمونه‌هایی از انگیزه‌های دینی
 - شیخ رجبعلی خیاط
- قوت در دین یعنی انگیزه همه رفتارها دین باشد
 - حجت‌الاسلام ابوترابی
 - شهید چمران
- تزریق انگیزه‌های بی‌دینی به فرزندان مان!
- نگران از شهید نشدن
- اگر دین باشد، قضات بی‌کارند
- تخلف از دین زجر و عذاب وجدان دارد
- توجه دقیق اصحاب به دستورات امام حسین در شب عاشورا
- روضه زینب کبری (س)

جلسه 3

شاخصه دوم دین‌داری، عشق به دین

- اهمیت انگیزه دینی و برخی آثار آن
- اهمیت انگیزه
- توجه به رفتار، بی‌توجهی به انگیزه، اشتباه پدر و مادرها
- برخی آثار و ثمرات انگیزه خوب
- انگیزه دین نداشتن سخت‌تر است از انگیزه دین داشتن
- انجام هر کاری به خاطر دستور دین
- زندگی آسان در جامعه دینی
- متدین گناهکار بهتر از بی‌دین نیکوکار
- علت راست‌گویی در اروپا
- وقتی بد و خوب وجود ندارد، دروغ گفتن معنا ندارد
- صداقت توأم با بی‌ارزشی؛ انسان دوستی توأم با نفاق
- علت منظم بودن اروپایی‌ها
- علت وجود دروغ در ایران
- وجود «ارزش» در جامعه
- حکمت برخی توفیقات الهی
- اثر گناه بر مؤمن و غیر مؤمن
- لطف ویژه خداوند به افراد بسیار گناهکار
- خدا هوای آدم مؤمن و دین‌دار را دارد

- عبادت خوب در ماه رمضان می تواند مانع سقوط انسان شود
- عاشق دین بودن، دومین شاخصه دین داری قوی
- مصداق‌هایی از عشق ورزیدن به دین
- عشق به اولیای دین، بالاترین مصداق عشق به دین
- قدرت دین در ایجاد رابطه عاطفی
- روضه بین الحرمین

موضوع: تقویت و تسهیل دینداری (شرح دعای ابو حمزه ثمالی)

جلسه 4

عیب‌جویی نکردن، شاخصه دیگر دین‌داری

- مذمت عیب‌جویی از دین‌داران
- انتقادی از تلویزیون
- واکنش امام رضا به شخص عیب‌جو
- لزوم تنفر از غرب
- رغبت به غرب ریشه فسادهاست
- فساد با زور حکومت و پلیس اصلاح نمی‌شود
- توضیحی درباره سخن سید جمال‌الدین درباره غرب
- روش برخورد اسلام با لغزش و خطا
- فرمان هشت ماده‌ای امام خمینی
- امیرالمؤمنین و منافقین
- رعایت انصاف نسبت به مسئولین
- چند نمونه از روش برخورد
- راه اصلاح: تقویت دین و نفی فرهنگ غرب
- روش امام زمان عج
- روضه مصائب حضرت علی ع

جلسه 5

مضرات دین‌داری ضعیف

- نسبت به دیگران: ناتوانی از جذب و تأثیر مثبت
 - لزوم نمونه‌سازی
 - بیان برخی محاسن جامعه ما در گفت‌وگو با یک سیاستمدار فرانسوی
 - لزوم رشد مسئولین
- نسبت به خودمان
- شکایت خداوند از سه گروه و هشدار به آنان
- لزوم اظهار اعتقادات در مجالس شادی مثل مجالس غم
- خسران دنیا و آخرت برای دین‌دار ضعیف
- دین‌دار ضعیف فقط در سختی‌ها سراغ خدا می‌رود
- ناتوانی هالیوود و قدرت تعزیه
- منقلب شدن دانشجویان خارجی با دیدن بیت امام و تعزیه
- روضه حضرت قاسم ع

جلسه 6

دین‌داری قوی منشأ لذت و شادی حقیقی

- دین‌داری قوی باعث نشاط، و دین‌داری ضعیف باعث افسردگی است
- لذت نبردن از دین به کفر می‌انجامد
- دین‌داری درست باعث شادی و سرزندگی است
- کسالت و غصه به نحوی کفر است
- دین‌دار بیش از بی‌دین از دنیا لذت می‌برد
- حال دین‌دار در بلا مثل حالش در آسایش است
- چرا خدا دل‌های شکسته و محزون را دوست دارد؟
- دین‌دار قوی از آهن مستحکم‌تر است
- دین قوی و سخت جذاب است نه دین ضعیف و شل
- روضه حضرت علی اکبر (ع)

جلسه 7

شاخصه دیگری برای قوت در دین: احترام به امر خدا (دین) و استغفار

- یکی از فواید حضور در مجالس ذکر و موعظه
- احترام به امر خدا (سبک نشمردن دین)
 - از ما بیش از دیگران انتظار می‌رود
 - شیطان به کسی که در دین بدعت بگذارد، حال عبادت می‌دهد
 - روایت؛ عاقبت کسی که دین را سبک بشمارد...
- لزوم خجالت از گناه
- اهمیت فراوان استغفار
- سؤال از آیت‌الله بهجت
- کار خوب هم استغفار دارد
- به نفع خودمان است که خدا برایمان کلاس بگذارد
- مهربانی خدا و اولیای او پس از گناه ما
- هیچ چیزی مثل «شهید»، به انسان تواضع و افتادگی معنوی نمی‌دهد
- روضه حضرت زینب‌س

جلسه 8

دو اثر دین‌داری سخت

- علاقه به مقصد و هدف، و تنفر از راه
- آیا باید به راه (دین) هم علاقه داشت؟
- اثر اول دین‌داری بدون علاقه
 - خطر افتادن در مسیر گناه
- اثر دوم دین‌داری بی‌علاقه
 - حسادت به بی‌دین‌ها و برخورد بد با آنها
- کسی که دینش را دوست دارد، برای گناهکار دلسوزی می‌کند
- اصلاح کردن با مهربانی و رفاقت
- سیره معصومین و منش آنها
 - حضرت علی و دنیا
 - امام حسین ع و کنیز زیبارو
 - رعایت عزت و احترام شاهزادگان اسیر
 - ممانعت از اعدام‌های بی‌حساب
 - فرصت دادن به زن گناهکار
- روضه
 - دلسوزی امام حسین برای قاتلش در گودی قتلگاه

جلسه 9

ضرورت تقویت دین‌داری

- روح مانند بدن به طور مداوم به تقویت نیاز دارد
- علت اول: مقابله با آفات دین‌داری
 - آفات دین‌داری
- نجات در امتحانات آخرالزمان
- علت دوم: افزایش نیازها با افزایش سن و تعلقات
 - گسترش روزافزون ابزار گناه
 - قوت دین‌داری جوانان در ترکیه و لبنان، حجت را تمام کرده است
- احترام و محبت پیامبر به حضرت خدیجه کبری
- روضه حضرت رقیه (س)

جلسه 10

نیاز ماهوی دین به تقویت

- مروری بر جلسه گذشته
- دین ماهیتاً نیاز به تقویت دارد
 - آیات قرآن و افزایش ایمان
- اگر دین تقویت نشود، سقوط حتمی است
 - حداقل هفته‌ای یک بار باید به تقویت دین پرداخت
 - چرا ما سقوط نکرده‌ایم؟
 - توکل و توسل، یکی از مهم‌ترین موانع سقوط و عوامل رشد
- روزه حضرت حر

جلسه 11

برکات دینداران قوی برای جامعه

• برکات دینداران قوی

- تأثیر ایمان قوی‌ها در ضعیف‌ها
- تفاوت مراتب رزمندگان و شهدا
- مسایل معنوی کمیت‌بردار نیست

• اولویت با کدام است؟ قوی‌ها یا ضعیف‌ها؟

- مخاطبان ما دو گونه‌اند
- تأثیر مخاطب روی گوینده
- محاسن منبری بودن و لباس روحانیت
- خوب‌ها و قوی‌ها اولویت دارند
- گسترش هر چیز در جامعه نیاز به «قله» دارد

• روش دستگیری ائمه‌ع

- نخواستیم که بهتر شویم
- اول می‌گویند برو
- امام زمان هم مثل امام حسین عمل می‌کند
- درخواست‌های امام حسین (ع) از اصحاب برای ترک کربلا

• روزه؛ حضرت زینب (س)

جلسه 12

نقش استقلال شخصیت در تسهیل دین‌داری

- جو پذیری و عدم استقلال مانع دین‌داری است
- اعتدال و افراط در استقلال
- کسی که در معرض انتخاب است مستقل عمل می‌کند
- نشانه‌های اولین درجه از درجات محبین
- نمونه‌هایی از انسان‌های مستقل
 - عمار
 - مقداد
 - شرطه‌الخمیس
- اخلاق خدا درباره استقلال افراد
- مرگ و قبر، تجربه استقلال
- روزه (شهدای کربلا)

جلسه 13

تأثیر اراده قوی کردن دین در تسهیل دین داری

- خواستن، توفیق توانستن می آورد
- بُعد ظاهری: بذل جان و مال در راه دین
 - مال خرج جان، جان خرج دین
 - هلاک شده حقیقی کیست؟
 - هشدار نسبت به یک فرهنگ خطرناک: به فرزندانان پیاموزید «خودشان» بخواهند
 - آفات وابستگی بیش از حد فرزندان به والدین
 - لزوم تحول نظام آموزش و پرورش و برنامه‌های آن
 - ثمرات انفاق در راه دین و خطرات امتناع از آن
- بعد باطنی و قلبی: رضایت از مقدرات الهی
 - راضی بودن به رضای خدا
 - دعا توأم با رضایت
 - ضمانت امام حسن درباره دعای با رضایت
- غربت امام حسن (ع)

جلسه 14

تأثیر قوت روحی و شخصیتی در قوت دین‌داری

- دین‌داری قوی مال شخصیت و روح قوی است
 - ترک گناه از سر ترس و عرضه نداشتن فایده ندارد
 - مؤمن افسرده نمی‌شود
 - تأثیر سوء افراط و تفریط در تشویق و تنبیه، بر شخصیت و قوت روحی
 - قوت روح، بدن را هم قوی می‌کند
- ریشه دین‌داری و شخصیت قوی؛ معرفت خدا
 - ثمره معرفت خدا
- روضه؛ عبدالله بن الحسن (ع)

جلسه 15

دین اصلی‌ترین عامل هویت

• هویت‌بخش بودن دین

- تنها دین می‌تواند هویت و افتخار بدهد
- تقابل فرهنگ ژاپنی و آمریکایی
- در لحظات حساس آنچه با دل و روح یکی شده معلوم می‌شود
- عوامل قدرت هویت ایرانی
- جاسوس صهیونیست در قم و نجف

• لزوم توجه به هویت دینی و عمل بر اساس آن

- خودت را با دین معرفی کن
- آیه هویت‌بخشی
- نظرخواهی از امام رضا برای انتخاب همسر
- انتخاب خانه به خاطر امام حسین
- تعصب دینی پدرمان و نفرت از کارهای غربی‌ها

• روضه؛ حالات امام صادق (ع)

جلسه 16

یکی از مهم‌ترین راه‌های تسهیل دین‌داری: محبت به اولیای الهی

• دین اسلام دشوار نیست

- آنکه هلاک می‌شود تعجب دارد
- چرا نجات یافتن تعجب ندارد؟
- § 1. چند مصداق از رحمت خدا
- § 2. شب قدر
- § 3. دخالت خدا در نقشه‌های ما

• تأثیر محبت در دین‌داری انسان

- خدایا ما را با محبت بیدار کن
- زشت‌ترین بدی‌ها
- محبت نسبت به امیرالمؤمنین (ع)
- محبت به حضرت در میان غیر مسلمانان
- ماجرای طیب
- وقت نداشتم که جواب نشد
- اگر امکانات فساد هست، امکانات خوب و مفید هم هست
- تأثیر روضه در جانفشانی بچه‌های جبهه
- سارق بامعرفت
- دو روایت درباره محبت نسبت به امیرالمؤمنین (ع)

• روضه؛ حضرت علی (ع)

موضوع: تقویت و تسهیل دینداری (شرح دعای ابو حمزه ثمالی)

جلسه 17

برای تسهیل دین‌داری سه چیز را باید تغییر داد

• 1. تلقی از دین

- امکاناتی برای سنگینی ترازوی معنویت
- عدم چنین امکاناتی برای جهنمی شدن

• 2. توقع از خود

- جوان‌ها بهتر جذب می‌شوند
- توقعمان را بالا ببریم
- همه روحانی هستند

• 3. تمنا از خدا

- راه خدا آسان است
 - خدایا! سخت را برایم آسان کن
 - زیباترین ترانه‌های عالم
 - استغفار از لذت‌های غیر الهی
- § دل‌داده امیرالمؤمنین (ع)

• روضه

جلسه 18

ریشه دشمنی با حضرت علی (ع)

- آیه قرآن مهم‌ترین دلیل آسانی دین‌داری
 - ترجمه و برداشت غلط از آیه قرآن
- چه کسانی با حضرت علی (ع) دشمن بودند؟
 - علی و گنه کاران
 - علی و ثروتمندان
 - باسوادها، بی‌سوادها، ترسوها یا...
 - علی و منافقین
- در کنار علی بودن آسان است
 - حضرت زهرا(س)؛ علی بر شما سخت نمی‌گیرد
 - سوء قصد علیه پیامبر و بخشش آن حضرت
 - با علی بودن تا آخر سخت نیست
 - منفعت طلب‌های بی‌انصاف
- ریشه دشمنی با حضرت علی ع
 - اصل ایراد؛ نفاق
 - درخواست یمنی‌ها از پیامبر
- روضه؛ غربت حضرت علی (ع)

جلسه 19

شدت دشمنی شیطان با انسان و برخی راه‌های مقابله با آن

- **ملایمت و شدت دشمنی شیطان با انسان**
 - ملایمت و ظرافت شیطان در وسوسه
 - شدت دشمنی شیطان با انسان
- **ابزارهای سه‌گانه‌ای که خدا به انسان و شیطان داد**
 - ابزارهای سه‌گانه انسان
 - ابزارهای سه‌گانه شیطان
- **راه‌هایی برای مقابله با شیطان**
 - 1. مقابله به مثل: به تأخیر انداختن کار شر و تعجیل در کار خیر
 - 2. از کار انداختن شیطان با ولایت اهل بیت (ع)
- **روضه؛ اسارت اهل بیت (ع)**

جلسه 20

شناخت راه‌های وسوسه شیطان و تأثیر آن در تسهیل دین‌داری

• برخی روش‌های شیطان در وسوسه

- 1. ته دلت القا می‌کند که خودت خواهان گناه هستی
- 2. حالت روانی‌ات را شناسایی و آن را تشدید می‌کند
- 3. تو را تأیید می‌کند (تقویت «من» تو)

• حکومت شیطان و حکومت حق

- داستان و روایت امام حسن (ع)
- خیر و شر در وجود انسان
- آسانی جانبازی برای امام حسین

• تأثیر روزه و گریه بر امام حسین در دین‌داری

• روزه

جلسه 21

عجب و هلاکت، نتیجه سخت دانستن دین داری

- سخت دانستن دین داری، انسان را مغرور می کند
- هر چه کنی به خود کنی
 - چندان عبادت بزرگی هم نکرده ایم
 - چند داستان و خاطره در تأیید مطلب
 - بهره مندی انسان متناسب با دین داری اوست
- سخت دانستن دین داری، انسان را هلاک می کند
 - چند نمونه از تاریخ
 - دعا برای قبولی عبادت ها
- روزه؛ حضرت زینب (س)

جلسه 22

نقش طاغوت در دین‌داری

- حکومت طاغوت علت اساسی سختی دین‌داری
 - ولایت خدا و ولایت طاغوت
 - حکومت طاغوت دین‌داری را سخت می‌کند
 - خوشحالی شیطان از حکومت طاغوت
- سیطره صهیونیسم (اصلی‌ترین طاغوت زمان) و نقشه‌های شوم آن
 - حضور صهیونیسم در عرصه جهانی
 - ظلم‌های صهیونیسم به مسیحیان
 - از بین بردن نقش مدیریت و سرپرستی «پدر» به منظور تسلط بر نسل‌های آینده
 - صهیونیسم در شرف نابودی است
 - تلاش صهیونیست‌ها برای ایجاد جنگ داخلی میان مسلمانان
- روضه

جلسه 23

تأثیر عملکرد انسان در سخت شدن دین داری

- تأثیر عملکرد انسان در سخت شدن دین داری
- برخی کارها باعث سخت شدن دین داری است
 - قرآن؛ برای آسان شدن دین داری دعا کنید
 - سخت شدن دین داری برای یهود
 - مقدمات سخت شدن دین داری، دست خودمان است
- برخی کارها باعث آسان شدن دین داری است
 - توکل و قناعت
 - ویژه بودن مسأله ولایت و غدیر
- روزه؛ حضرت زهرا و حضرت زینب (س)

دعا و مناجات

موضوع: تقویت و تسهیل دینداری (شرح دعای ابو حمزه ثمالی)

چگونه با خدا حرف بزنیم؟ (منتخب)

(تهران - مؤسسه شهید آوینی - جلسات هفتگی 84 - 83 - 20 جلسه)

(از 33 جلسه)

به دلیل محدودیت فضا فقط 20 جلسه از 33 جلسه این سلسله جلسات منتخب شده است.

معرفی بحث

یکی از امور بسیار مهم و تأثیرگذار در سلوک معنوی و حیات روحانی انسان، دعا و مناجات با خداوند مهربان است. سخن گفتن با خداوند که در قالب دعا صورت می‌گیرد، ارتباط با مبدأ خلقت و مدبر امور جهان است. در اهمیت دعا همین بس که خود خداوند متعال دستور به دعا و مناجات داده است و کسانی را که از مناجات با خداوند خودداری می‌کنند، با عذابی خوارکننده تهدید کرده است.

اُمه هدی نیز با توجه به تأثیرات شگرف معنوی دعا، در زمان‌ها و مکان‌های مختلف دعا‌های فراوانی را انشا نموده‌اند که یکی از زیباترین و مهم‌ترین آن‌ها که همواره مورد توجه و تأکید اولیا و بزرگان بوده است، مناجات شعبانیه می‌باشد. استاد پناهیان در قالب شرح این دعای زیبا و روح‌انگیز، به مسأله دعا، اهمیت و ضرورت دعا، آداب دعا و... پرداخته است.

فرق دعا‌های ما و دعا‌های معصومین در چیست؟ آیا باید به حاجات دنیوی خود توجه کنیم یا خیر؟ با چه احساسی باید به مناجات با خدا پردازیم؟ چه مطالبی را در دعا بیان کنیم؟ آرزوهای ما چه جایگاهی در دعا‌هایمان باید داشته باشد؟ اگر قرار است به خداوند شکایت ببریم، از چه چیزهایی باید به خدا

شکایت کنیم؟ در مفهوم «عبد» بودن، امید و معرفت چه اثری بر مناجات ما با خدا دارد و... پاسخ سؤالات مفید و مؤثری درباره دعا و مناجات با خداوند مهربان با پیگیری این بحث به دست می‌آید.

فهرست

موضوع: چگونه با خدا حرف بزنیم؟ (منتخب)

جلسه 3

عوامل مناجات و حرف زدن با خدا

- درک کبریایی خدا؛ مقدمه حرف زدن با خدا
- برای کمال، راهی جزء کوچک شدن در مناجات با خدا نداریم
- دعا؛ بهترین راه تقرب به خدا
- طلب مغفرت، ایجاد مهربانی و خوش خلقی در مناجات با خدا
- بالا بردن قدرت فهم
- بزرگ شدن روح انسان در مناجات با خدا
- ایجاد محبت اکتسابی
- ایجاد آرامش در مناجات با خدا
- دعا؛ عامل افزایش آگاهی
- نیاز؛ مهمترین عامل دعا

جلسه 4

آداب دعا بر حسب نیازها

- چه چیزی از خدا بخواهیم؟
- خدا نیازهای ما را می داند، چرا باید از او بخواهیم؟
- مناجات همراه با رضایت از تقدیرات الهی
- در چه نیازهایی، اصرار بر دعا و مناجات داشته باشیم؟
- قبل از بیان نیازها چه حرفی باید زد؟
 - بیان نیازها به تفصیل
 - اولویت بندی نیازها

جلسه 5

فلسفه دعا و مناجات با خدا

- دعا، انسان را کوچک می کند تا روح بزرگ شود
- دعای متفکرانه و دعای متضرعانه
- رعایت آداب دعا یعنی درک فلسفه دعا
- بریدن از غیر خدا در مناجات
- درک عظمت مولی و کوچکی عبد
- اهمیت خاص روز قیامت در ادعیه
- فواید صحبت در مورد قیامت در مناجات

جلسه 6

حفظ ارتباط با خدا و معنویت ماه بعد از رمضان

- توجه به مکر شیطان بعد از ماه رمضان
- متوقف نشدن بعد از ماه رمضان
- با دریافت نعمت، متوقف نشویم
- ماه شوال، ماه تثبیت موارد تصویب شده در ماه رمضان
- همت بلند در ماه شوال
- اثبات صداقت در قول‌هایی که به خدا داده‌ایم
- بالا بردن قدرت تغییر در ماه شوال
- برنامه‌های اخلاقی ماه شوال
- شرح فرازهایی از مناجات شعبانیه

جلسه 7

حرف زدن ما و حرف گوش کردن خدا در مناجات

- انواع حرف‌های خوب و دردل‌ها
- نیاز انسان به داشتن شنونده خوب
- آداب شنیدن حرف
- خدا؛ بهترین حرف شنندگان
- چگونه درک کنیم که خدا شنونده خوبی است
- عوامل درک استقلال در مناجات

جلسه 8

دلایل و ضرورت‌های حرف زدن با خدا

- حرف زدن با خدا؛ اصلی‌ترین قسمت حیات انسان
- نماز؛ حداقل حرف زدن‌های واجب با خدا
- ویژگی‌های کسی که حرف را می‌شنود
- حرف زدن برای بیان کدام علاقه‌مندی‌ها است؟
- چرا نمی‌توان حرف نزد؟ (دلایل حرف زدن با خدا)
- شرح فراهایی از مناجات شعبانیه

جلسه 9

شرح فرازهایی از مناجات شعبانیه

- شرح عبارت «فاسمع دعایی اذا دعوتک»
- شرح عبارت «واسمع ندایی اذا نادیتک»
- اقبال خدا به بندهاش؛ شرح عبارت «واقبل علی اذا ناجیتک»
- تفاوت خوف و شوق برای نزدیک شدن به خدا
- علاقه خدا به شنیدن صدای بندگان
- شرح عبارت «فقد هربت الیک»
- شرح عبارات «وقفتم بین یدیک، مستکیناً لک متضرعاً الیک»

جلسه 10

آثار حرف زدن با خدا در حیات انسان

- فلسفه ارتباط با خدا، حرف زدن با خداست.
- جایگاه ویژه نماز برای حرف زدن با خدا
- شیرینی حرف زدن با خدا در زندگی اولیاء خدا
- بزرگترین بلا: برداشته شدن لذت ذکر خدا
- حرف زدن با خدا؛ عامل شیرین شدن حیات
- رابطه تضرع و بلا
- شرح عبارت «راجیاً لما لدیك ثوابی»
- امید داشتن به ثواب الهی
- نتیجه امید و ناامیدی از خدا

موضوع: چگونه با خدا حرف بزنیم؟ (منتخب)

جلسه 11

امید به خدا، عاملی برای دعا و مناجات

• امید، عامل شکل‌گیری دعا و مناجات

• آثار امید به خدا

○ 1. به وجود آمدن خوبی‌های بسیار پس از مناجات

○ 2. حقیر شدن دنیا در چشم انسان

• راه‌های به‌دست آوردن امید به خدا

○ 1. معرف به خدا و فهم قاعدهٔ عمل خدا برخلاف ظاهر

§ دلیل قرآنی

§ دلیل روایی

§ اثر این رفتار خدا، بالا رفتن ایمان

§ خانه خریدن امام

○ 2. فهم این که خدا ما را دوست دارد

§ اجازه خدا به بندگان برای دعا کردن

§ تمثیل: مادری که فرزندش را از خانه بیرون می‌کند

○ 3. نحوهٔ تأثیرگذاری ایمان در امید به خدا

§ گناه عامل ناامیدی

§ کار خوب عامل امیدواری

§ داستان: فقط یک روز طاهر نبود

§ نمونه‌ای از دعای کمیل: سرِ ما امید است نه اعمال

○ 4. راه‌های دیگر بالا بردن ایمان به خدا

- عارضه بد امید: تنبلی
- منت خدا را بکش و امیدوار باش
- عجز و لابه امام حسین در دعای عرفه

موضوع: چگونه با خدا حرف بزنیم؟ (منتخب)

جلسه 12

آداب حرف زدن با خدا در مورد خواسته‌های دنیوی

- فاصله حاجات دنیوی ما و ادعیه اهل بیت (ع)
- بر حاجات دنیایی خود اصرار نوزیم
 - برخورد خدا در مقابل اصرار بر حاجات دنیایی ما
 - توجه به کوتاه بودن زمان زندگی دنیوی
 - تفکر و تدبیر؛ راه‌های فهمیدن کوچک بودن دنیا
- فوائد و آداب حاجات دنیایی
 - درخواست از خدا، عاملی برای برای تواضع
 - حاجات دنیوی، بهانه‌ای برای مناجات
 - کسب معرفت الله با درست مطرح کردن مشکلات دنیوی
- اجرای یک نمونه: مناجات شعبانیه
 - 1. خدایا از حاجتم خبر داری
 - § دعا، وسیله‌ای برای تلقین
 - § تلقین، راهی برای خوب شدن
 - § اثر بخشی بیشتر تلقین، با رعایت آداب دعا
 - 2. خدایا من از حاجات خودم هم خبر ندارم
 - § آسانی عمل با توکل
 - § ثمره این بینش، بالارفتن اضطرار

- 3. خدایا تو از آنچه برای عاقبتم امید دارم خبرداری
- نقطه جدایی دعاهاى ما از دعاهاى ائمه، الان یا عاقبت؟
- نگاه به نقطه خطرناک تر سبب فراموشی حاجات فعلی

موضوع: چگونه با خدا حرف بزنیم؟ (منتخب)

جلسه 13

رضایت از مقدرات الهی

- مناجات برای مذهبی‌ها ضرورت بیشتری دارد
- کسی که همیشه تضرع می‌کند، به خدا امید بیشتری دارد
- چگونه ارزش امید را افزایش دهیم؟
- محوریت رهایی جهنم در خواسته‌های معصومین (ع)
- آثار عاقبت اندیشی در ادعیه
- معنای مقدرات الهی
- پذیرش مقدرات الهی در زندگی
- رابطه ما با تقدیر الهی چگونه است؟

جلسه 14

تنهایی، معبر توحید، و اقرار به گناه: آخرین نجات بخش

- گفتگو با خدا، عامل بزرگی انسان
- آثار عمیق گفتگو با خدا، به روش ائمه
 - گویا تا کنون با خدا حرف نزده ایم
- § عدم محدودیت کلام ائمه، هنگام حرف زدن با خدا
- تلقین تنهایی و توحید، شرح عبارت: «إلهی إن حرمتنی...»
 - ارزش حفظ تنهایی
 - نماز، تمرین تنهایی
 - اثر حفظ تنهایی در رابطه با غیر خدا
 - دستگیری امام زمان در اوج تنهایی افراد
 - راه‌های حس تنهایی
- § تصور نادرست جوانان از ازدواج؛ خارج کننده از تنهایی
- § درک خوب بچه‌های کوچک از تنهایی

● فایده تنهایی

- عامل درک عمیق توحید و تحقق آن در انسان
- مثال: نامه‌ای که امیرالمؤمنین به خودش نوشت
- لذت بردن از رابطه با خدا

● ادب تنهایی

- منظور از تنهایی، خلوت و تنهایی باطنی است نه ظاهری
- تنهایی، یکی از آداب دعا
- رعایت ادب تنهایی در معماری مساجد
- واگذاشتن بنده به خودش، یکی از تهدیدهای خداوند
- قهر و غضب خدا؛ الهی أَعُوذُ بِكَ مِنْ غَضَبِكَ، و حلول سخطك
- خدایی که غضب می کند دوست داشتنی تر است
- خاطره، بحث از غضب خدا در دانشگاه واترلو
- قشنگ ارتباط برقرار کردن با غضب خدا
- عواقب شدید غضب خدا
- عواملی که سبب شده غضب خدا را جدی بگیریم
- شرح عبارت الهی إن عفوت فمن إولی منک، فقد جعلتُ الإقرار بالذنب...
- تصور درست از گناه: نامردی و بی وجدانی
- با خودت هم نامردی نکن
- اقرار به گناه
- عذاب وجدان، مقدمه اقرار به گناه
 - اثرات اقرار
 - اثرات عجیب استغفار
 - اقرار به گناه: آخرین نجات بخش
 - گناهانی که به آنها اقرار نمی کنیم
- روزه
 - داستانی از فضا در کربلا

جلسه 15

احساس گناه

- چه اتفاقی می افتد که انسان گناه می کند؟
- پاسخ کاذب یافتن گرایش های خوب
- ترکیب نابجای گرایش های خوب
- رشد نامتعادل گرایش های خوب
- احساس گناه، پل میان فهم نحوه شکل گیری گناه و استغفار از آن
- موانع احساس گناه
- جوشش توبه از درون
- چگونه احساس گناه در انسان شکل می گیرد؟
- بلندهمتتی، شرط از انبیا و خوبان عالم شدن
- شهوت، نقشه صهیونیست ها برای قانع کردن ملت ها
 - فواید احساس گناه
 - پیوند دهنده ما با خدا
 - در اثر احساس گناه به سراغ استغفار می رویم
 - اقرار به گناه، ثمره احساس گناه، و نوازش خدا نتیجه احساس گناه و اقرار به آن

جلسه 16

بی‌نهایت ناامیدی از خود و بی‌نهایت امید به خدا

- دینداری آسان در گرو احساس گناه
- آسان‌شدن دینداری در ارتباط با خدا
- ارزش حس کردن خدا در زندگی
- آسان‌شدن ارتباط با خدا در احساس گناه
- زیبایی احساس گناه
- بی‌نهایت امید و ناامیدی
- زیبایی ناامیدی مطلق از غیر خدا
- تفکر و تأمل، راه کسب ناامیدی مطلق
- مقایسه وضعیت خود با خوبان عالم
- توجه به نهایت سختگیری خدا در قیامت
- ترکیب ناامیدی مطلق با یک امید مطلق
- این ناامیدی مطلق را به خدا عرضه کنید
- دو لبه پرتگاه: عدم احساس گناه، احساس گناه بیش از حد
- لذت گنهکاری که در مورد گناهش با خدا صحبت می‌کند
- مرگ یا سعه روحی: ثمره احساس شدید و همزمان این ترکیب
- خدایا خودت تدبیر زندگی‌ام را به عهده گیر / «إلهی تولّ من أَمْرِی ...»
- «وَعُدُّ عَلَیْ بَفْضَلِکَ عَلَی مُذْنِبٍ قَدْ غَمِرَهُ جَهْلُهُ»
- جهل، عذر و بهانه عجیبی است
- تفاوت فضل و اجر

● روضه

موضوع: چگونه با خدا حرف بزنیم؟ (منتخب)

جلسه 17

بر خورد از سر فضل خدا با بنده گنهگار

- نگاه امیدوارانه به خدا در دنیا یا آخرت؟
- مقدمه این نگاه: دیدن زیبایی سرپرستی خدا در این دنیا
- دیدن لطف خدا در این قاعده دنیایی
- سخت گیری خدا بر بنده گنهگار، تا برگردد
- طراحی بلا و مشکلات
- مقایسه قواعد برخورد خدا با بنده در دنیا و آخرت
- نقطه های نیاز ما به سرپرستی خدا
- دلیل درخواست، فضل خدا، نه شایستگی بنده
- وضعیت بنده: گناه کردن در اثر جهل
- ترجمه گناه خودتان برای خودتان: بی وجدانی و نامردی
- ترجمه گناه دیگران برای خودتان: دلسوزی
- عدم منافات این ترجمه با نهی از منکر
- خواهش از خدا: برخورد از سر فضل با گنهگار
- تفاوت فضل با اجر
- تفاوت فضل با عفو
- روضه / غلامی در کربلا که مزه برخورد از سر فضل را چشید

جلسه 18

حیا

- اصل رابطه ما با خدا

- رابطه قلبی، حرف زدن درباره رابطه قلبی و سپس عمل کردن

- انواع حرف زدن‌ها بر اساس انواع احساسات نسبت به خدا است

- انواع احساسات نسبت به خدا

- احساس عظمت و شکوه خدا و کوچکی و حقارت خودت

- احساس نیاز

§ فرق احساس نیازمندی با فهم نیازمندی

§ راه‌های تقویت احساس نیازمندی

- احساس خوف

- احساس حیا

- حیا در روابط چهارگانه

- در ارتباط با خلق، خود، خدا و خوبان

- ارزش حیا

- حقایق در باره حیا

- آیا حیا برای ما محرومیت ایجاد نمی‌کند؟

- محال بودن حذف حیا چه در فرد، چه در جوامع

- راه تقویت حیا در ارتباط با خدا

- 1. تقویت حیا از خوبان

§ حیا از خوبان، راحت تر و پُر اجر تر!

○ 2. تقویت حیا از خلق

○ 3. تقویت حیا از خود

○ 4. راهکار عملی: سجده طولانی

● راز سخت بودن حیا از خداوند

● راه‌های تقویت حیا از خلق

● آفت حیا از خلق خدا

● راه درمان این آفت: توجه به رسوایی روز قیامت

● آداب حیا از خلق

● راه تقویت حیا نسبت به خود

● ثمرات حیا نسبت به خدا

○ حیا، عامل توبه

○ حیا، عامل بخشودگی انسان نزد خدا

○ حیا، عامل اولیاءالله شدن

§ نماندن حتی یک بدی در وجود انسان

○ حیا، پشتوانه تمنای ستر و پرده پوشی

● لزوم بالابردن پرده پوشی در روابط با دیگران

● حساسیت بالای خداوند در مسئله غیبت، به خاطر تضاد آن با پرده پوشی

● بالابردن پرده پوشی در ارتباط با دیگران، عامل بالاتر رفتن حیا در ارتباط

با خدا

● روضه/ حیا امام حسین در برخورد با طرّماح

جلسه 19

خیالپردازی و آرزو

- ستر و پرده پوشی خدا
- پرده ستر خدا بر گناهان ما، نشان ندادن عمق فاجعه به ما
- محبت، ریشه حیا از خدا
- پرده ستر خدا برای دو دسته؛ آدم‌های بد و مبتدی‌ها
- اهمیت رسوا نشدن در روز قیامت
 - 1. ناشی از بلندی و لطافت روح
 - 2. در آن روز، همه خجالتی می‌شوند
- حیا در حکومت‌داری
- توطئه در بازگشت از غزوه تبوک
- لزوم پرداخت تاوان حیا
- حیا در مسائل اجتماعی
- دوست‌داشتن و نداشتن
- ارزش آرزو
- آرزو لذت‌بخش‌تر از واقعیت
- یکی از مشکلات غربی‌ها، کم‌داشتن آرزو به دلیل ممنوعیت کمتر
- آنهایی که محرومیت چشیدند، عاطفی‌ترند
- آرزو، ویژگی جوان
- آیا آرزو و تخیل، عامل جدایی جوانان از دین شده؟

● سرّ قرار دادن آرزو در وجود جوان

● برخورد با آرزو

● آرزومندی و خیال‌پردازی را از بین نبرید

● راه‌های حفظ خیال‌پردازی

○ توکل

○ حسن ظن به خدا

○ جلوگیری از انحراف آرزومندی در دوران جوانی

○ جهت‌دنیایی به خیال‌پردازی‌تان ندهید

● روضه

موضوع: چگونه با خدا حرف بزنیم؟ (منتخب)

جلسه 20

سرور ملاقات

- نگاه به خدا، عامل بسط آرزو
- ثمرات این نگاه
 - مؤدبانه شدن کلام، بالاتر رفتن توقع
- نقطه شروع مناجات، نگاه به خدا باشد نه نگاه به خود
- نگاه‌های نادرست
- نگاه نادرست، ریشه حسادت
- نگاه‌های درست
- نگاه درست به دنیا: دنیا مثل شیشه ماشین است
- نگاه درست به خودمان: ما مالِ خداییم
- برتر بودن عفو الهی از عمل بنده
- سرّ «الهی العفو» گفتن اولیاء الهی
- معنای عفو: در نظر نگرفتن و پوشاندن
- ثمره بسط آرزو و فهم برتری عفو الهی
 - درخواست سرور در لحظه ملاقات

جلسه 21

سختی حسابرسی روز قیامت

- خوف، در مقابل شوق نه رجاء
- چیستی شوق
- خوف، یکی از ارکان اصلی شوق
- ترس از قضاوت، عامل شوق به خدا
- ترس از سنت‌های الهی نظیر حساب و کتاب داشتن عالم
- سختی حسابرسی
- خاطره حاج احمد آقا از خواب دیدن امام (ره)
- سخن سلمان فارسی در مورد سختی حسابرسی
- شوق شهدا از شهادت، ناشی از ترس آنها از سختی حسابرسی قیامت
- ترس از سنت‌های الهی و عدل خدا است، نه ترس از خود خدا
- قیامت فقط جای عذرخواهی است، نه عذر تراشی
- فقط مقابل کریم عذرخواهی کن، و آقا ذلیل می‌شوی
- خوف حضرت زهرا (س) از شب اول قبر، و ماجرای گریه پیامبر از عذاب

جلسه 22

آداب حاجت خواهی از خدا

● مقدمه اول: انواع سختی‌ها

○ گونهٔ اول: سختی‌های خودساخته

§ 1. سختی‌های ناشی از خیالات و ذهنیت بدمان

§ 2. سختی‌های ناشی از رفتار بدمان

§ 3. سختی‌های ناشی از علایق بدمان

○ گونهٔ دوم: سختی‌های خداساخته

§ 1. سختی‌های ناشی از زیادی عقل‌مان

§ 2. سختی‌های ناشی از رفتار خوب‌مان

§ 3. سختی‌های ناشی از علایق خوب‌مان

○ تفاوت ثمرات این دو گونه سختی‌ها

○ راه‌هایی از سختی‌ها

● مقدمه دوم: نگاهی کلی به سیاق و ساختار مناجات شعبانیه

○ آداب حاجت‌گرفتن از خدا

○ 1. همهٔ نقص‌های زندگی‌تان را برطرف نکنید؛ زیبایی حاجت‌داشتن

○ انفاق دوست‌داشتنی‌ها

○ پذیرش نقص، نور می‌آورد و احساس اشباع، کدورت

○ 2. به حاجات خودتان زیاد علاقمند نشوید

- 3. به اسباب حاجت گیر ندهید
- 4. بیان حاجت کوچک دنیایی خودتان در کنار حاجات بلند
- فلسفه صلوات فرستادن قبل و بعد دعا
- زیبایی تبدیل فعالیت عادی به حاجت
- حکایت بچه‌ای که امام رضا (ع) بخشیده بود
- خاطره جور کردن ازدواج توسط امام رضا (ع)
- روضه

چگونه با خدا باشیم؟

(تالار سبز شهرک غرب - مرکز فرهنگی آوینی - زمستان 84 و بهار

85 - 9 جلسه)

معرفی بحث

«با خدا بودن»، تعبیری ساده که دارای معنایی بسیار عمیق است. برای درک عمق این معنا «انسانی» را که باید به یاد خدا باشد، باید شناخت. انسان دارای ابعاد مختلفی است، این ابعاد چیست و انسان چگونه باید در هر یک از این ابعاد به یاد خدا باشد؟ با خدا بودن یک ضرورت است که بدون آن در ارزش و شخصیت انسان کاستی و خلل ایجاد می‌شود. با خدا بودن موانعی دارد. باید آن‌ها را شناخت و از بین برد. این موانع چیست؟ با خدا بودن به اندازه پیچیدگی ذات خدا پیچیده و دشوار است. چگونه می‌توان با استفاده از دین این امر پیچیده را آسان کرد؟ با خدا بودن با تمرین میسر می‌شود. راه تمرین با خدا بودن چگونه است؟

آیا یاد خدا بهترین هم‌نشین برای انسان نمی‌تواند باشد؟ چرا عده‌ای سعی دارند این نیاز حقیقی خود را با خودفراموشی بپوشانند؟ با مطالعه و پیگیری این بحث، پاسخ پرسش‌های فوق روشن شده، راه بهره بردن از آثار فراوان «با خدا بودن» میسر می‌گردد.

فهرست

جلسه 1

با خدا بودن؛ معنا و آثار

- با خدا بودن، تعبیری ساده با معنایی بسیار عمیق
- آثار با خدا بودن
 - 1. هدفمند و شیرین شدن زندگی
 - 2. آشنایی با خداوند
 - 3. آشنایی با خود
- همیشه باید با خدا بود
- درک محرم، عاشورا و حسّ امام حسین (ع)

جلسه 2

خداوند تنها هدف راضی کننده برای انسان

• معنای زندگی

- رابطه با خدا بودن و معنای زندگی
- علت مخالفت اسلام یا شلوغ کاری
- هر هدفی غیر از خدا یعنی اشتباه در راه و هدف
- چرا برخی شادی را در خودفراموشی جستجو می کنند؟
- اصل زندگی در برزخ و قیامت است

• خدایی بودن، تنها راه لذت از زندگی

- دو تلقی از با خدا بودن
- خدا هم هدف است، هم راه
- غلبه بر حُسن تنهایی، با درک حضور خدا

• یاد خدا و با خدا بودن

- لزوم تلاش برای حفظ یاد خدا
- خدا همیشه طرفدار ماست
- بی خدا بودن، پست تر از چارپایان
- اهل بیت، یاران ما در یاد خدا
- با خدا بودن بهتر از خوب بودن

جلسه 3

با خدا بودن در عرصه‌های مختلف وجود انسان

● میدان اندیشه و آگاهی

- معنای با خدا بودن در میدان اندیشه و آگاهی
- «فهمیدن» خدا را به انسان نزدیک تر می کند
- اولین قدم: به دست آوردن آگاهی‌های لازم برای با خدا بودن

● سه میدان و عرصه وجود انسان

● میدان گرایش‌ها و دل

- معنای با خدا بودن در میدان گرایش‌ها
- قدم اول در میدان گرایش‌ها

● هر میدان عملی دارد

● راه تأثیر آگاهی بر عمل

- یادآوری و ذکر

● عرفه و لطافت روح امام حسین (ع)

جلسه 4

ضرر خوب بودنی که فقط به خاطر وجدان یا ایمان باشد

- نقایص وجدان
- فقط به خاطر وجدان خوب بودن، یعنی بدون خدا هم خوبی ممکن است
- ضرر خوب بودن به خاطر ایمان
 - به حاشیه بردن خدا
- آیا این حرفها سخت گیرانه است؟
- اصل و فرع معنای با خدا بودن
- عظمت مقام حضرت زینب (س)

جلسه 5

یاد خدا در دل

- باید با اصرار ناز خدای نازنین را کشید
- یاد خدا در دل
 - غفلت، عامل فراموشی یاد خدا
 - تکرار نام خدا، آماده کننده زمینه ذکر
 - دو شرط مهم برای یاد کردن دل
 - راحت و ارزان به یاد خدا بیافتیم
- راه عملی و تمرینی برای یاد خدا
 - گوساله سامری یعنی تجسم و مادی سازی امور معنوی
 - برنامه ریزی برای ذکر
- امام زمان (عج) مشکل اصلی استکبار

جلسه 6

یاد خدا؛ ضرورت‌ها و موانع

- هنرمندان (فیلم‌سازها) گوش شنیدن ندارند
- یاد خدا در مقام اندیشه و عمل
 - باید همیشه خدا را دید
 - عاشق کسی است که به میل معشوق رفتار کند
- یاد خدا در دل
 - کسی که خدا را یاد نمی‌کند، بی‌شخصیت و بی‌ارزش است
 - ضرورت احساس نیاز به نور ذکر خداوند
 - موانع یاد خدا
 - شیرینی یاد خدا در سخن نمی‌گنجد
- روزه
 - حضرت زینب (س)
 - تشنگی در کربلا

جلسه 7

محل‌های تمرین و تجربه با خدا بودن

- پیچیدگی با خدا بودن
- دین با خدا بودن را آسان می‌کند
- با خدا بودن است که به زندگی معنا می‌دهد
- محل‌های تمرین و تجربه با خدا بودن
 - لحظه‌های آرامش و آسایش
 - لحظه‌های زیبا و شاد
- با خدا بودن در محضر امام حسین (ع)
 - انس با مصائب امام حسین (ع) زندگی را شیرین می‌کند
 - تا اربعین باید در اشک ریختن بر امام حسین (ع) به کمال رسید
- روزه
 - چرا زینب (س) گریه نکرد؟

جلسه 8

خداوند، بهترین هم‌نشین برای تنهایی انسان

• خدا و تنهایی انسان

- انسان، موجودی تنها و اجتماعی
- فقط خدا می‌تواند تنهایی و کمبودها را جبران کند

• ارزش ذاتی انسان

- انسان ذاتاً موجودی است ارزشمند
- دانستن ارزش انسان، صفات بد را از بین می‌برد
- ندانستن ارزش انسان، باعث گناه می‌شود
- هواپرستی و شیطان: موانع درک ارزش انسان

• خدا، بهترین هم‌نشین

- بی‌اعتنایی به هم‌نشینی مثل خدا
- بهترین استفاده از تنهایی: با خدا بودن
- خدا همان هم‌نشینی است که تو می‌خواهی

• به مناسبت مصادف شدن نوروز و اربعین

- رفتار شایسته چنین ایامی
- اربعین؛ رسیدن به کمال در عزای امام حسین (ع)
- روضه اربعین

جلسه 9

پرسش و پاسخ

- با خدا بودن و عشق زمینی
- برخورد درست با جوان بی نماز
- راه از بین بردن ریا
- عمل؛ راه تقویت ایمان
- ارتباط با ائمه معصومین
- نیاز به فروع دین و مرجع تقلید
- امتحانات الهی، بلاها، دعا و استجابات آن
- راه قرار دادن غم امام حسین (ع) در دل
- لحظه به لحظه رفتار ما در سرنوشت ما اثر دارد
- تفاوت نگاه مسیحیان و شیعیان درباره مسیح و امام حسین (ع)
- راه نماز خوب خواندن
- راه خدا آسان است برای همه
- جوان‌های امروز مذهبی‌ترند
- حسّ پدری اهل بیت (ع)

استغفار

(تهران، مسجد امام حسین (ع)، رمضان 91، 9 جلسه)

معرفی بحث

بیشتر افراد گمان می‌کنند ماه مبارک رمضان ماهی است برای عبادت روزه و نهایتاً اصلاح فردی. اما با نگاه به بیانات معصومین و به خصوص خطبه شعبانیه پیامبر اکرم ص در باره ماه رمضان و توجه به توصیه‌ها و آداب ذکر شده در آن پی می‌بریم که این ماه از جنبه‌های متفاوت دارای اهمیت است و اساساً آن حضرت به دنبال ایجاد فرهنگی خاص در این ماه است که امور متعدد فردی و اجتماعی را اصلاح نماید و نگاه ما به خود و دیگران تغییر کند و برای خودمان حرمت ویژه‌ای قائل شویم زیرا احساس حرمت و کرامت اصلی‌ترین عامل سعادت است.

یکی از مهم‌ترین برنامه‌های فرهنگی ماه رمضان نهادینه شدن فرهنگ استغفار در زندگی فردی و اجتماعی ماست. فقدان فرهنگ استغفار زنگ خطری برای جامعه دینی است. با توجه به ثمرات و برکات استغفار در زندگی فردی و اجتماعی و خطرات فقدان آن لازم است استغفار را به خوبی بشناسیم و در باره آن تأمل و تفکر کنیم.

استاد پناهیان در این جلسات نکات بسیار مهمی در باره فرهنگ ماه رمضان در جامعه دینی به خصوص فرهنگ استغفار و آثار آن مطرح می‌کنند که برای برنامه ریزان فرهنگی و متصدیان امور معنوی و خانواده‌ها اهمیت مضاعف دارد.

فهرست

جلسه 1

فرهنگ اجتماعی رمضان

- رمضان، ماه تغییر فکری و فرهنگی
- فرهنگ اجتماعی رمضان، در بیان پیامبر اکرم (ص)
 - آداب اجتماعی ماه رمضان
 - لزوم پاسداری از دستورهای فرهنگ‌ساز پیامبر اکرم (ص)
- نمونه‌هایی از رفتارهای وارداتی نامعقول
- اهمیت غیرت فرهنگی

جلسه 2

احترام ویژه انسان در ماه رمضان

- رمضان، ماه اصلاح رفتار و فرهنگ
- اکرام و احترام، اصل مهم تربیتی
- اکرام ویژه خداوند به انسان در این ماه
- القاء بی حرمتی، مکر مهم ابلیس
- مقابله با آفت غرور
- احترام امام حسین و تحول رسول ترک
- روزه امام حسین (ع)

جلسه 3

لزوم و اهمیت احساس استغفار

- باور غلط درباره استغفار
- آفات عدم احساس نیاز به استغفار
- استکبار، ریشه عدم احساس نیاز به استغفار
- عبادات مان هم استغفار دارد
- وضعیت نامطلوب استغفار در جامعه ما
- شباهت انجام‌دهنده گناه به دشمنان اهل بیت (ع)
- روزه حضرت علی اکبر (ع)

جلسه 4

استغفار، فرصت ممتاز تقرب به خداوند

- استغفار، عبادتی بدون آفت
- استغفار، با خدا به سوی خدا
- برخی از برکات و آثار استغفار
- حماقت و تکبر، عوامل عدم استفاده از فرصت استغفار
- توأم بودن استغفار با درجات ایمان
- اثر درک هیبت و عظمت خداوند در استغفار
- روضه حضرت زینب (س)

جلسه 5

بهترین راه ارتباط با خدا

• روابط ضروری و معنویت

- نقش مسئولین و ساختارهای اجتماعی در وضعیت معنوی جامعه
- اثر سوء اختلال در روابط ضروری بر معنویت افراد

• ضرورت ارتباط با خدا

- رابطه با خدا، ضروری‌ترین رابطه
- علت توجه نکردن به رنج رابطه نداشتن با خدا

• بهترین راه

- استغفار بهترین راه ارتباط با خدا
- فراهم‌سازی مقدمات استغفار

• روضه

جلسه 6

معجزه‌ای به نام استغفار

- استغفار، آرامش‌بخش‌ترین مفهوم دینی
- ماهیت گناه و استغفار
 - عذاب، اثر وضعی گناه (قانون عمل و عکس‌العمل)
 - استغفار، رفع اثر وضعی (نقض قانون یا معجزه)
- پاسخ به دو پرسش
 - غضب خدا از محبت شدید اوست
 - خوشنودی خداوند از استغفار بندگان
- روضه حضرت ابوالفضل (ع)

جلسه 7

استغفار، راهی به سوی بهشت

- فهمیدن و دریافت معارف
- کسب انگیزه و شوق برای عمل
- رفع موانع بیرونی
- روضه امام حسین (ع)

جلسه 8

استغفار، خودخواهانه و خداخواهانه

● استغفار خودخواهانه

- خودخواهی همیشه بد نیست
- استغفار به خاطر رفع عذاب
- پاک کنندگی خوف از جهنم
- خدا می خواهد ما به فکر خودمان باشیم
- علت و علامت تواضع

● استغفار خداخواهانه

- روضه حضرت ابوالفضل (ع)

جلسه 9

- برخ از ثمرات و برکات استغفار
- نماز، بهترین را درک هیبت خداوند
- اثر استغفار خوبها در جذب دیگران به دین
- عظمت استغفار
- نمونه‌هایی از آثار اجتماعی و برکات استغفار
- مقام حضرت خدیجه (س)
- روضه حضرت رقیه (س)

نگاهی به ترس از عذاب در دعای کمیل

(دانشگاه تهران، شب نیمه شعبان، 1 جلسه)

معرفی بحث

امیرالمومنین (ع) در بخش عمده‌ای از دعای کمیل به یاد جهنم و ابراز خوف از عذاب دوزخ می‌پردازد. البته یاد جهنم و عذاب الهی اختصاص به دعای کمیل ندارد و در دعا‌های دیگر مانند دعای عرفه نیز دیده می‌شود. چرا علی (ع) به جای سخن گفتن از عشق و محبت و یاد نعمت‌ها و رحمت خداوند، جهنم را محور مناجات با خداوند قرار داده است؟ خداوند نیز در قرآن کریم با صراحت و تأکید فراوان از عذاب جهنم سخن می‌گوید. حتی در قرآن کریم در مورد قطعی بودن عذاب و خلود در جهنم قسم یاد شده است. دلیل این امر چیست؟ اصلاً چرا پروردگار مهربان برای بندگانش از جهنم سخن گفته است؟ وقتی خدا بندگانش را از آتش دوزخ می‌ترساند، چگونه می‌توان شدت محبت او را نسبت به بندگانش درک کرد؟

اثر یاد و توجه به جهنم و عذاب‌های خداوند در مسیر عبودیت و بندگی ما چیست؟ سخن گفتن از عذاب در عشق عبد به مولای خود، چه جایگاهی دارد؟ یاد جهنم با عاشقی و اعتقاد ما به پروردگار چه ارتباطی دارد؟ چرا توجه به عذاب جهنم یک فرصت الهی برای ما محسوب می‌شود؟ چرا در افکار روشنفکرانه و عرفان‌های کاذب از عذاب و جهنم سخنی به میان نمی‌آید؟ آیا محیط برآمده از اومانیزم، یا خودخواهی‌های افراطی برآمده از تمدن غرب اقتضا کرده است که ما این قدر از یاد جهنم غافل شویم؟

استاد پناهیان در این سخنرانی با بررسی دعای کمیل و محورهای آن آثار شگرف و اهمیت یاد جهنم و ترس از عذاب را با بیانی شیرین تبیین می‌کند.

فهرست

- سه بخش اصلی دعای کمیل:
- طلب مغفرت
- مناجات
- دعا
- بخش اول؛ استغفار بر محور اعتراف به گناه
- بخش دوم؛ مناجات بر محور خوف از جهنم
- ابراز خوف از جهنم، رعایت ادب بندگی
- جهنم، بهانه مناجات و عشق‌ورزی با خدا
- نوازش خدا بر بنده ترسان از جهنم
- یاد جهنم، عامل باور خدایی خداوند
- بخش سوم؛ دعاهاى سطح بالا
- گریه، اسلحه مؤمن

دعا، لحظه آزادی و انتخاب

هیئت محبین اهلبیت (ع) - شب اول رجب سال 85 - یک جلسه

معرفی بحث

ما انسان‌ها همیشه آزاد نیستیم و همیشه امکان یا فرصت انتخاب نیست. انسانهای موفق از غیر موفق آنگاه تمیز داده می‌شوند که از لحظات آزادی، حسن استفاده را بکنند و سعی کنند بهترین را برگزینند. زیرا بعضی مسائل بدست ما نیست و ما در آن‌ها مجبوریم. ائمه ما نیز سفارش می‌کردند که ما در لحظه‌های آزادی و انتخاب مواظبت کنیم و انتخابی صحیح داشته باشیم. بیشترین آزادی ما در چه لحظه‌هایی است؟ چگونه از این لحظه‌ها خوب بهره‌برداری کنیم؟

فهرست

- دعا مغز عبادت
- جبر و آزادی
- اجبار در بعضی امور
- تأسف بر لحظات جبری
- مواظبت بر لحظات آزادی
- تذکر بر لحظات آزادی
- امید در دعا

مناجات در اعیاد

(مسجد دانشگاه تهران - نیمه شعبان 81 - یک جلسه)

معرفی بحث

در اعیاد بزرگ اسلامی ما، دعاهاى زیادى از معصومین وارد شده است. سفارش به دعا در اعیاد، این پرسش را در ذهن انسان به وجود می‌آورد که ربط بین مناجات و اعیاد چیست؟ و آیا شادی عید با غم معنوی‌ای که در بسیاری از دعاها وجود دارد، منافات پیدا نمی‌کند؟ به عنوان مثال در نیمه شعبان، که از بزرگترین اعیاد ما است، سفارش ویژه به خواندن دعای کمیل شده است. بین اشک دعای کمیل و شادی جشن نیمه شعبان چه ارتباط و تناسبی وجود دارد؟

فهرست

- جمع جشن و عبادت
- شادی با غم
- اراده‌ای فوق اراده ما
- تکبر مانع توکل
- اعتماد به خدا
- حدیث عنوان بصری
- دعای کمیل و اعیاد (نیمه شعبان)
-